

- P1 **พัวน** พันธุ: เป็นคำย่อใช้เรียกพ่อแม่ชั่วรุ่นแรก โดยทั่วไปใช้กับพ่อแม่ที่มีลักษณะเดียวกัน (homologous) ถ้าต่างลักษณะต้องมีการบรรยายละเอียด
- paca** พาคา *Cuniculus paca* สัตว์ฟันแทะขนาดใหญ่ ไม่มีหาง เป็นสัตว์ประจำถิ่นของอเมริกาใต้บริเวณชีวนิเวศทุ่งหญ้า pampas ของประเทศอาร์เจนตินา และอูรุกวัย
- pacarana** พาคารานา *Dinomys branickii* ลักษณะคล้ายพาคา อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน
- pacemaker** เพซเมเคอร์ เซลล์อัตโนมัติของกล้ามเนื้อหัวใจ ทำหน้าที่ผลิตสัญญาณไฟฟ้าไปกระตุ้นการหดตัวของกล้ามเนื้อหัวใจ ในสัตว์มีกระดูกสันหลังขั้นต่ำคือพวกปลาและสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำอยู่ที่ sinus venosus ในสัตว์เลื้อยคลานและนกอยู่ที่ sinoatrial node ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอยู่ที่ atrioventricular node
- pachy-, pach-** แพคิ- แพค- (Gr. pachys- หนา จับก้อน) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่น เพื่อแสดงความหมายว่า หนา ใหญ่ หนัก มหิมา กว้าง
- pachyderm** แพคิเดิร์ม (Gr. pachys- หนา จับก้อน + derma- ผิวหนัง) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดใหญ่ หนึ่หนา เล็บเป็นกีบ เช่น ช้าง แรด ฮิปโปโปแตมัส
- pachytene** แพคิทิน ระยะที่สามของ prophase ในการแบ่งเซลล์แบบไมโอซิสช่วงแรก (meiosis I) เป็นระยะที่ต่อมาจาก zygotene ซึ่งโครโมโซมที่มีคู่เหมือนของขึ้นมาเข้าคู่กัน ในระยะแพคิทินนี้ โครโมโซมที่จับคู่กันอยู่จะหดหนาตัว โครมาทิดของแต่ละโครโมโซมจะแยก และมีการไขว้เปลี่ยนก่อนที่จะเข้าสู่ระยะ diplotene ต่อไป syn: pachynema
- Pacinian corpuscle** แพซิเนียน คอร์พัสเคิล (Filippo Pacini: นักกายวิภาคชาวอิตาลี 1812-1883) ปลายเส้นใยประสาทรับความรู้สึกที่มีแคปซูลหุ้มในเนื้อเยื่อชั้นใต้หนัง และส่วนอื่นของร่างกาย (ตับอ่อน ลิ้นค ไคลทอริส หัวนม) เป็นหน่วยรับความรู้สึกเกี่ยวกับความกดดัน
- pack rat** แพค แรท *Neotoma floridans* สัตว์ฟันแทะของสหรัฐอเมริกาใต้และตะวันตก ชื่ออื่นคือ wood rat หรือ trade rat

- pacu** พาคู ปลาน้ำจืดสกุล *Colossoma* ตัวแบนกว้างลึกลับ ปากเล็ก กินได้ทั้งพืชและสัตว์ เป็นปลาประจำถิ่นลุ่มน้ำอะเมซอน นำมาเลี้ยงในตู้ปลาได้
- paddlefish** แพลดเดิลฟิช คือ spoonbill (*Polyodon spathula*) เป็นปลากระดูกแข็งโบราณพวก ganoid ขนาดใหญ่ อยู่ในเหนืออันดับ Chondrostei (อนุชั้น Actinopterygii) กลุ่มเดียวกับพวกปลา sturgeon ปลาขมูกแผ่คล้ายใบพาย หางแฉกแต่ละแฉกยาวไม่เท่ากัน อาศัยอยู่ในแม่น้ำ Mississippi ตอนล่าง
- paed-, paedo-** เพด- เพโด- ดู ped-, pedia-, pedo-
- paedogamy** พีดอกอามี การปฏิสนธิตัวเอง พบในพวกโปรโตซัวบางชนิด เมื่อมีการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ โดยนิวเคลียสแบ่งแบบไมโอซิสได้นิวคลีโอเล็ก ๆ จำนวนมาก แล้วนิวคลีโอเหล่านี้ก็กลับมาปฏิสนธิกันเอง
- paedogenesis** พีดอเจเนซิส การที่ตัวอ่อนสามารถสืบพันธุ์ได้ หมายถึงสัตว์ที่ลักษณะภายนอกยังไม่ถึงขั้นโตเต็มวัย แต่อวัยวะสืบพันธุ์เจริญเต็มที่ และผลิตไข่ได้แล้ว พบในพวกแมลงสร้างก้อนขมในพืช พยาธิใบไม้บางชนิด และซาลามานเดอร์ สกอล *Ambystoma* ดู neoteny
- pain** เพน (L. poena-ปรับ ลงโทษ) 1. ความเจ็บปวดเนื่องจากประสาทรับรู้รู้สึกได้รับการกระตุ้น 2. ความเจ็บปวดเนื่องมาจากการบีบตัวของมดลูก เช่น กรณีมีรอบเดือน หรือปวดก่อนคลอด
pain receptor หน่วยรับความรู้สึกที่รับการกระตุ้นของความเจ็บปวด พบอยู่ทั่วไปในชั้นใต้หนังและแทรกอยู่ในอวัยวะต่าง ๆ
- painter** เพนเทอร์ ดู cougar
- pair bonding** แพร์ บอนดิง พฤติกรรมการจับคู่ผสมพันธุ์ของสัตว์ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้น พบในสัตว์ที่พ่อแม่จำเป็นต้องเลี้ยงดูลูกอ่อนจนกว่าจะโต หากินตามล่าพังได้
- palaeontology, paleontology** พาลีออนโทโลยี (Gr. palaios-เก่า + ontos-สิ่งที่มีอยู่ + logos-ศึกษา) บรรพชีวินวิทยา เป็นวิทยาศาสตร์ว่าด้วยความเป็นมาของสิ่งมีชีวิตในอดีต โดยศึกษาจากซากดึกดำบรรพ์เป็นหลัก
- palama** แพลเลมา เชื้อที่อยู่ระหว่างนิ้วเท้าของสัตว์พวกนก
- palatal fold** แพลเลทล โฟลด์ แผ่นพับของเพดานปากที่แบ่งช่องปากและช่องขมูกออกจากกันเป็นบางส่วน พบในพวกสัตว์เลื้อยคลานและนก

- palate** แพลเลท (L.palatum-เพดานปาก) 1. กายวิภาค: เพดานปาก ทำหน้าที่เป็นหลังคาของช่องปาก ประกอบด้วยส่วนหน้าที่มีกระดูกเสริม เรียกว่า hard palate และส่วนหลังเป็นเยื่อ เรียกว่า soft palate 2. พฤกษ: ส่วนที่ยื่นออกไปจากกลีบดอกชุดล่างของดอกที่มีกลีบติดกันจนมาล้อมปิดหรือเกือบปิดปากของกลีบดอก พบในดอกกล้วยไม้
- palatine** แพลเลไทน์ พัลเลทิน (L.palatinus) 1. เกี้ยวข้อง หรือเป็นของเพดานปาก 2. กระดูกเพดานปาก
palatine arches เยื่อพับ 2 แผ่นที่โค้งลงมาคล้าย arch ทำหน้าที่เป็นขอบด้านข้างของช่องปากและต่อเนื่องเป็นเนื้อเดียวกันกับ soft palate syn: pillars
- Palaearctic realm** แพลลิอาร์คติก เรียลัม การแบ่งอาณาบริเวณทางชีวภูมิศาสตร์ที่รวมภาคพื้นยุโรปและเอเชีย แอฟริกาเหนือและไอซ์แลนด์ แต่ไม่รวมอเมริกาเหนือและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บางครั้งอาจรวม Nearctic realm เข้าด้วย รวมเรียกว่า Holarctic realm
- Paleocene epoch** แพลิโอซีน เอพอค สมัยแรกของควaternary เริ่มจาก 65-53 ล้านปีมาแล้ว เป็นสมัยที่มีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเริ่มแรก และพวกสัตว์กินเนื้อ รวมทั้งสัตว์มีกระดูกสันหลังชั้นสูงเริ่มแรก พืชดอกชั้นสูงเริ่มมีมากขึ้น
- Paleolithic period** แพลลิโอลิติก พีเรียด คาบ หรือสมัยของการจัดลำดับอารยธรรมของมนุษย์ (ไม่เกี่ยวกับการแบ่งทางธรณีวิทยา) เป็นยุคที่มนุษย์เริ่มรู้จักนำวัสดุใกล้ตัวคือหินมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยการดำรงชีพ เรียกว่าเป็นยุคหินเก่า ยุคต่อมาคือ Neolithic (ยุคหินใหม่) มนุษย์พัฒนาการใช้หินได้ดีขึ้น รวมทั้งสามารถใช้วัสดุอื่นและเกษตรกรรมด้วย
- Paleozoic era** แพลลิโอโซอิก อีรา มหายุคแพลลิโอโซอิก เป็นการแบ่งยุคทางธรณีวิทยา ต่อจากมหายุค Precambrian (ก่อนมหายุค Mesozoic) แบ่งออกเป็น 6 คาบย่อย เริ่มจาก Cambrian เมื่อ 570 ล้านปีมาแล้วจนมาถึงคาบ Permian เมื่อ 280 ล้านปีมาแล้ว ในมหายุคนี้อธิบายเป็นมหายุคของสิ่งมีชีวิตโบราณ โดยเริ่มจากพวกเซลล์เดียวที่มีวิวัฒนาการจากน้ำขึ้นมายู่บนบก จนมาถึงพวกสัตว์เลื้อยคลาน และพืชที่มีระบบท่อลำเลียงขั้นต่ำ
- palingenesis** แพลลิ่งเจเนซิส (Gr.palin-อีกครั้ง + genesis-การสร้าง) 1. การงอกขึ้นมาใหม่ของสิ่งมีชีวิตหรือส่วนของสิ่งมีชีวิต 2. การมีลักษณะ

ที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษปรากฏขึ้นในช่วงหนึ่งของชีวิต โดยเฉพาะ
ลักษณะผิดปกติ

- pallet** แพลเลท (L.pallium-เสื้อคลุม) ล้นแข็งด้วยสารประกอบแคลเซียม
ทำหน้าที่ปิดปากกรูเมือก่อน้ำถูกดึงเข้ามาในรู พบในหอยสองฝาพวก
เพรียงเจาะเรือ (*Toredo*)
- pallial** แพลเลียล เกี่ยวข้องหรือเป็นของแมนเทิล โดยเฉพาะในสัตว์พวกหอย
pallial groove ร่องระหว่างตีนและแมนเทิลของพวกโคทอน
(หอยลื่น)
pallial line เส้นเป็นแนวยาวบนผิวเปลือกด้านในขนานกับ
ขอบของเปลือก เป็นแนวที่เคยเป็นรอยต่อระหว่างแมนเทิลกับเปลือก
pallial sinus รอยซุบในเส้น pallial เป็นรอยที่เคยเป็น
ที่ยึดของกล้ามเนื้อตั้งหน้าของหอย
- pallium** แพลเลียสม (L.-เสื้อคลุม) 1. สัตว: แมนเทิลของหอย หอยปากเปิด
เพรียงหัวหอม หรือนก 2. ศัพท: ผนังบางของหลุมด้านข้างของสมอง
ส่วน telencephalon 3. กายวิภาค: สมองส่วน cerebral
cortex
- palm** พาล์ม (L.palma-มือ) 1. ฝ่ามือ 2. ส่วนที่ตรงกับฝ่ามือของคน
และในขาหน้าของสัตว์สี่เท้า (อู้งเท้า) 3. พฤษ: พืชใบเลี้ยงเดี่ยว
ในอันดับ Palmales ลำต้นตรงไม่แตกแขนง ใบใหญ่รวมเป็นกระจุกอยู่
บริเวณยอด เช่น มะพร้าว
- palmate** แพลเมท 1. ปีกสี่: นิ้วเท้า 3 นิ้วข้างหน้าเชื่อมติดกันด้วยเยื่อบาง
syn: palmiped 2. มีรูปร่างทั่วไปคล้ายมือ 3. พฤษ: ใบซึ่ง
เป็นพู่แผ่ออกไปเป็นรัศมีจากจุดร่วมแห่งเดียว
- palmella formation** แพลเมลลา ฟอรัเมชั่น ระยะการเจริญของแพลเจลเลทบาง
ชนิดที่มีการแบ่งตัวแล้วติดกันล้อมรอบจุดศูนย์กลางเป็นรัศมีออกไป โดยที่
แพลเจลลายังไม่เจริญยาวออกมา ทำให้คล้ายการแผ่ของใบพาล์มหรือ
กลีบกุหลาบ พบในพวก trypanosome
- palmitic acid** แพลมิติก แอซิด $\text{CH}_3(\text{CH}_2)_{14}\text{COOH}$ กรดไขมัน พบใน น้ำมันพาล์ม
มันแข็ง ชีส และน้ำมันพืชและสัตว์อื่น ๆ
- palola worm** แพลโลลา เวิร์ม 1. *Eunice viridis* หนอนทะเลพวก polychaete
ที่ขุดรูอยู่ พบในเขตแปซิฟิกใต้ จะออกจากรูพร้อมกันเป็นจำนวน

มากเป็นครั้งคราวในคืนจันทร์เต็มดวง ดู atoke, epitoky 2.
Eunice schemacephala แถบหมู่เกาะ West Indies ซึ่งจะรวมตัวกันเป็นจำนวนมากในเดือนมิถุนายนและกรกฎาคม

palp แพลพ์ (L.palpare-สัมผัส) ระวังค์ขนาดเล็กปลายทู่ พบในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังมากชนิด ส่วนใหญ่ทำหน้าที่รับรู้อสัมผัส

palpal organ แพลทัล ออร์แกน อวัยวะยื่นออกมาเพื่อช่วยจับสำหรับการสืบพันธุ์ อยู่ที่ pedipalp ของสัตว์พวก แมงมุม

palpate แพลเพท 1. มี palp หรือ palpi 2. ใช้การแตะ หรือสัมผัสด้วยมือเพื่อการวินิจฉัย (โรค)

palpebral แพลเพบรัล (L.palpebra- เปลือกตา) เกี่ยวข้องกับเปลือกตา

palpifer แพลไพเฟอร์ แผ่นแข็งที่มี palp อยู่บน stipes ของขากรรไกรบน (maxilla) ของแมลง

palpiger แพลไพเกอร์ แผ่นแข็งที่มี palp อยู่บน mentum ของริมฝีปากบน (labium) ของแมลง

palpitation แพลพิเทชัน ที่พจรเต้นเร็ว อาการหัวใจเต้นเร็วและแรงจนสังเกตเห็นชัด

palsy พอลซี (ME.palesie จาก L.paralysis) อัมพาต คือการสูญเสียความสามารถในการเคลื่อนไหว อาจจะชั่วคราว หรือถาวรแล้วแต่กรณี

paludal แพลลูดัล (L.palus-ที่ลุ่ม) เกี่ยวข้อง หรือเกิดขึ้นในที่ลุ่ม เช่น โรคไข้จับสั่น

palustrine แพลลัสทริน เจริญอยู่ใน หรืออาศัยอยู่ในที่ลุ่ม

pampus แพนพัส ชีวนิเวศทุ่งหญ้าของอเมริกาใต้ อยู่บริเวณชายฝั่งตะวันออกตอนเหนือของประเทศอาร์เจนตินา ขึ้นไปจนถึงตอนใต้ของประเทศบราซิล

pan- แพน- (Gr.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ทั้งหมด

pan แพน 1. พืชที่เป็นแก่น้ำในฤดูฝน น้ำแห้งในฤดูแล้ง 2. ใบของพืชสกุลพริกไทย เช่น betel pepper (*Piper betel*)

panclimax แพนโคลแมกซ์ นิเวศ: กลุ่มสิ่งมีชีวิตชั้นสูงสุดตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งทำให้มีลักษณะระบบนิเวศคล้ายกัน ตลอดจนสิ่งมีชีวิตชนิดเด่นคล้ายกันด้วย

pancreas แพนเครอัส (Gr.pan-ทั้งหมด + kreas-เนื้อ) ตับอ่อน เป็นอวัยวะที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเอนไซม์ของระบบย่อยอาหารและฮอร์โมน

โมนของสัตว์มีกระดูกสันหลัง ในคนเป็นต่อมมีท่อขนาดประมาณ 6x1x1 นิ้ว ยึดไว้ด้วยเยื่อพังผืดอยู่ที่ใต้กระเพาะอาหาร ทำหน้าที่ผลิตเอนไซม์ trypsin, chymotrypsin, amylase, lipase และผลิตโซเดียม ไบคาร์บอเนต ส่งออกทาง pancreatic duct ซึ่งจะไปรวมกับท่อ จากตับเป็น common bile duct เข้าสู่ลำไส้เล็กส่วน duodenum นอกจากนี้ส่วน islets of Langerhan ยังสร้างฮอร์โมน insulin และ glucagon ด้วย

pancreatic juice แพนครีเอทิก จูซ ของเหลวซึ่งคัดหลังจากตับอ่อน ส่งไปตามท่อ pancreatic duct เพื่อเข้าสู่ common bile duct แล้วเข้าสู่ลำไส้เล็กส่วน duodenum ประกอบด้วยเอนไซม์ย่อยอาหารครบทุกหมู่ของ สารอาหาร คือ พวกรโปรตีน ได้แก่ trypsin และ chymotrypsin พวกรแป้ง ได้แก่ amylase พวกรไขมัน ได้แก่ lipase พวกรกรดนิวคลีอิก ได้แก่ ribonuclease และ deoxyribonuclease นอกจากนี้ยัง ผลิตเอนไซม์และสารอื่น เช่น carboxy peptidase และโซเดียมไบคาร์บอเนต

pancreomyzin แพนเครโอไมซิน ฮอร์โมนซึ่งคัดหลังจากเซลล์บุผนังลำไส้เล็กส่วน duodenum ทำหน้าที่กระตุ้นตับอ่อนให้คัดหลัง pancreatic juice

panda แพนดา สัตว์ในอันดับ Carnivora วงศ์ Procyonidae เช่น (1) lesser panda (*Ailurus fulgens*) อยู่ทางแถบตะวันออกของ เทือกเขาหิมาลัย ชื่ออื่นคือ red cat bear ตามลักษณะตัวที่ขนาดเท่า แมวและขนสีแดงปนน้ำตาล (2) giant panda (*Ailuropoda melanoleuca*) ขนาดใหญ่และคล้ายหมี ขนสีขาว มีแถบสีดำพาดช่วงไหล่ คอและรอบตา กินใบไม้เป็นอาหารหลัก ปัจจุบันมีอยู่ในธรรมชาติเพียง บางพื้นที่ทางตะวันตกของประเทศจีน และเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เป็นสัตว์ ที่ยอมรับกันทั่วโลกว่าจำเป็นต้องอนุรักษ์

pandemic แพนเดมิก โรคที่แพร่กระจายในหมู่ประชากรขนาดใหญ่เป็นบริเวณ กว้าง หรือเป็นโรคระบาดที่แพร่กระจายอยู่ในกลุ่มของประชากรหลาย แห่งในโลกในเวลาเดียวกัน

panfish แพนฟิช ปลาขนาดเล็กที่ไม่ใช่ปลาถูกล่าเพื่อการกีฬา ใช้เป็นอาหาร โดยนำมาปรุงทั้งตัวขนาดพอตัดจาน ไม่ได้จัดเป็นกลุ่มตามอนุกรมวิธาน เช่น perch, sunfish

pangaea	แพนเกีย ทัศนียภาพเกี่ยวกับความเป็นมาของพื้นผิวโลกที่เชื่อว่า เดิมภาคพื้นดินเป็นผืนใหญ่ต่อเนื่องกัน ต่อมาเมื่อประมาณ 250 ล้านปี ทวีปอเมริกา แอนตาร์กติกา และคาบสมุทรอินเดียแยกออกไป โดยคาบสมุทรอินเดียเข้ามาเชื่อมต่อกับเอเชีย
pangensis	แพนเจเนซิส (Gr.pan- ทั้งหมด + genesis- ผลิต) สมมติฐานที่ปัจจุบันไม่เป็นที่ยอมรับ มีหลักการว่า เซลล์ทั้งหมดของพ่อแม่จะเข้าไปมีส่วนอยู่ในอนุภาคของเซลล์สืบพันธุ์ เมื่อลูกเจริญขึ้น เซลล์และลักษณะของพ่อแม่จะกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง
pangolin	แพงโกลิน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในอันดับ Pholidota ไม่มีฟัน กินมดและปลวกเป็นอาหารหลัก เช่น นิมเกล็ด (scaly anteater- <i>Manis temmincki</i>) ด้านหลังปกคลุมด้วยแผ่นแข็งกว้างซ้อนกันเพื่อป้องกันศัตรู
panmictic	แพนมิคติก หมายถึงการผสมพันธุ์แบบไม่มีการคัดเลือก และมีการผสมข้ามกลุ่มหรือหมู่ ภายในสมาชิกของประชากรชนิดเดียวกัน
panmixis	แพนมิกซิส การจับคู่ผสมพันธุ์กันแบบสุ่มของสมาชิกในหมู่ประชากร โดยเฉพาะในหมู่ประชากรปิดขนาดเล็กจะได้ลักษณะที่คล้ายคลึงกันออกมามาก
panniculus	แพนนิคูลัส (L.-ชั้นเสื้อผ้าขนาดเล็ก) ชั้นบางของเนื้อเยื่อคล้ายผิวหนัง
panther	แพนเทอร์ 1. ในอเมริกา คือ cougar (puma, mountain lion) 2. ในอินเดีย เสือดาวขนาดใหญ่ โดยเฉพาะ <i>Felis pardus</i>
pantothenic acid	แพนโทเทนิค แอซิด วิตามินในกลุ่มวิตามินบีคอมเพลกซ์ มีอยู่ในอาหารทั่วไป และมีมากใน ยีสต์ ตับ หัวใจ ไข่ปลาแซลมอน ข้าว จ่ำ เป็นสำหรับการเจริญของจุลชีพที่นำมาเพาะเลี้ยงหรือสัตว์เลี้ยงในห้องปฏิบัติการ ในคนยังไม่ทราบหน้าที่
pantropic	แพนโทรพิก (- ทรอปิก) (Gr.pan-ทั้งหมด + tropos-หมุนกลับ) มีความสามารถในการติดเชื้อได้หลายอวัยวะหรือเนื้อเยื่อ เช่น ไวรัส
panzootic	แพนซุอติก มีความสามารถติดเชื้อในสัตว์ได้หลายชนิด
pap	แพป (L.pappa-เสียงทารกเรียกหาอาหาร) อาหารอ่อนหรือกึ่งเหลว
papain	แพพเพอซิน เอ็นไซม์จากมะละกอ (<i>Carica papaya</i>) มีคุณสมบัติย่อยโปรตีนให้ทำให้นุ่ม
Papanicolaou test	พาพานิโคลาอู เทสต์ (George Papanicolaou นักวิทยาศาสตร์ชาวอเมริกัน 1883-1962) การทดสอบเซลล์มะเร็งในต้นศตวรรษที่ 20 โดยการนำเซลล์ที่ขจัดออกจากร่างกายโดยเฉพาะจาก

- ปากมดลูกและช่องคลอดมาทำสเมียร์ แล้วย้อมสีด้วยสีพิเศษ นำมาตรวจ
 สอบด้วยกล้องจุลทรรศน์เพื่อช่วยสำหรับการวินิจฉัยโรค คำย่อคือ Pap
 smear, Pap test
- paper wasp** เพเพอร์ แวสปี้ แมลงตัวต่อวงศ์ Vespidae ชนิดที่เป็นสัตว์สังคม ทำ
 รังจากวัสดุเส้นใยคล้ายกระดาษ เช่น bald-faced hornet และ
 yellow jacket
- papilla** แพพิลลา (L.) ปุ่มเล็ก ๆ นูนแหลมคล้ายหัวนม อยู่บริเวณช่องเปิด
 ของอวัยวะเพศ ทำหน้าที่ช่วยจับคู่ผสมพันธุ์
- papilloma** แพพิลลิโมา (L.papilla-ปุ่มเล็ก ๆ + Gr.oma-เนื้องอก) 1.
 เนื้องอกไม่ร้ายแรงของเยื่อผิวหนัง 2. เนื้องอกของผิวหนังหรือเยื่อ
 เยื่อในช่อง เช่น หูด
- papovirus** แพพอไวรัส ไวรัสในวงศ์ Papovaviridae มีจีโนมเป็น DNA ชอบ
 อยู่ในเซลล์หนึ่งกำพวด เช่น สกุล Papillomavirus ซึ่งเป็นสาเหตุ
 ของหูด
- pappus** แพปัส (L.-ลง) 1. สัตว์: กระจุกขน หรือขนเปราะขนหนาม 2.
 ขนที่แกมและค้างชุดแรก เป็นขนอ่อน ต่อมาเจริญขึ้นจึงเป็นขนเครา
 3. พืช: กระจุกขน หรือวงขนละเอียด หรือขนเปราะที่อยู่บนผลแห้ง
 แห้งเล็ก ๆ (achene) เช่น ผลของดอก dandelion ซึ่งช่วยให้กระ
 ฉายตามลมได้ง่าย
- papula(pl.papulae)** แพพิวลา ขนเล็ก ๆ จำนวนมากที่ขึ้นออกมาจากผิวหนังของ
 เอไคโนเดิร์ม ทำหน้าที่เกี่ยวกับการหายใจและขับถ่าย เรียกอีกชื่อหนึ่ง
 ว่า dermal branchia
- papule** แพพุล (L.papula-สี) 1. สี 2. ผิวหนังเป็นตุ่มกลมนูนแดงและ
 แห้ง มักตามมาด้วยการมีหนองอยู่ภายใน มีหลายสาเหตุ เช่น จากการ
 ติดเชื้อซิฟิลิส อีสุกอีใส ฝีดาษ แพ้ยาที่เป็นสารประกอบของพวกโบรไมด์
 ไอโอดีน
- dry papule ตุ่มแผลขอบแห้ง มักเป็นอาการขึ้นแรกของโรค
 ซิฟิลิส เกิดขึ้นบริเวณจุดที่มีการติดเชื้อ syn: hard papule,
 chancre
- moist(mucous) papule ตุ่มแผลบนผิวหนังที่บวมที่สุดของตุ่มแบน
 รวบ เป็นแผลที่เกิดจากโรคซิฟิลิส syn: condyloma latum

- para** พารา (L.parare- นำออกมา มีอยู่) 1. คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายถึง สตรีที่สามารถให้กำเนิดทารกรอดชีวิต เช่น สตรีที่ให้กำเนิดบุตรตั้งแต่สองคนขึ้นไปเรียกว่า multipara สตรีที่คลอดบุตรแล้วเสียชีวิตก่อนคลอดหรือขณะคลอดเรียกว่า nullipara 2. ใช้เป็นคำนำหน้าคำอื่นเพื่อแสดงจำนวนทารกที่คลอดออกมาแล้วรอดชีวิต เช่น คลอดแล้วเสียชีวิตเรียก Para-0, คลอด 1 คน เรียก Para-1, คลอด 2 คน เรียก Para-2
- para-, par-** พารา- พาร์- (Gr.para- เบื้องหน้า L.par- คู่เท่ากัน) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ใกล้เคียง ข้าง ๆ เบื้องหลัง เบื้องหน้า ตรงกันข้าม ผิดปกติ ไม่สม่ำเสมอ หรือสองสิ่งที่คล้ายกัน ใช้คำย่อว่า p- ในวิชาเคมีเพื่อแสดงความหมายว่าอยู่ที่ตำแหน่งด้านข้าง
- parabasal body** พาราเบซัล บอดี ออร์แกเนลล์ขนาดเล็กพบในแฟลเจลเลทบางชนิด เช่น สกุล *Devescovina* (อยู่ในลำไส้ของปลวก) อยู่ใกล้กับ basal body (ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของแฟลเจลลา) รูปร่างและจำนวนต่างกัน เช่น คล้ายผลแพร์ รูปแท่งหรือเป็นวง เชื่อว่าเป็นส่วนที่เปลี่ยนแปลงมาจากไกลจิคอมเพลกซ์ ในช่วงที่มีการแบ่งแฟลเจลลาอาจมองไม่เห็นด้วยกล้องจุลทรรศน์ธรรมดา ภายในพาราเบซัลบอดีมีเอนไซม์ acid phosphatase และสารประกอบพอลิแซ็กคาไรด์ ออร์แกเนลล์ชนิดนี้ใช้ประกอบการจำแนกชนิดของพวกแฟลเจลเลทได้ด้วย
- parabiosis** พาราไบโอซิส (Gr.para- คู่เหมือน + biosis- มีชีวิต) 1. สิ่งมีชีวิตที่เหมือนกันอยู่ติดกัน เช่น คู่แฝดติดกัน 2. ความสามารถรับการกระตุ้นของประสาทที่ซิงก์ชั่วคราว
- paracentral, paracentric** พาราเซนทริล พาราเซนทริก (Gr.para- ใกล้ + L.centralis- ศูนย์กลาง) อยู่ใกล้ศูนย์กลาง
- paracentrix inversion** พาราเซนทริกซ์ อินเวอร์ชัน การสลับตำแหน่งของยีนที่แขนข้างใดข้างหนึ่งของโครโมโซม โดยพิจารณาเอาเซนโทรเมียร์เป็นจุดกลางของแขน
- paraffin** พาราฟิน (L.parum- เล็กน้อย + affinis- ใกล้เคียง) 1. สารประกอบ aliphatic hydrocarbon อิ่มตัว สูตรทั่วไปคือ C_nH_{2n+2} มีมีเทน (CH_4) หรืออันดับพาราฟินเป็นองค์ประกอบ 2. สารผสมของสารไฮโดรคาร์บอนแข็ง สีขาวคล้ายขี้ผึ้ง ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส ได้จากน้ำ

มันปิโตรเลียม ใช้ประโยชน์ทำยาประเภทครีม และใช้เป็นตัวกลางเพื่อการฝังเนื้อเยื่อในวิชาไมโครเทคนิค

- paraganglia** พาราแกงเกลีย (Gr. para-ข้าง + ganglion-ปม) กลุ่มของเซลล์ที่มีสาร chromaffin พบในอวัยวะหลายชนิดทั่วร่างกาย เช่น ต่อมหวมวกไตส่วนใน ปมประสาท และในไตของพวกปลา ทราบโดยนำเนื้อเยื่อมาข้อมด้วยสีพิเศษสำหรับตรวจสอบหา chromaffin กลุ่มของเซลล์ที่มี chromaffin นี้มีความสัมพันธ์กันทั้งทางกายวิภาคและคัพภะกับระบบประสาทอัตโนมัติ
- paragaster** พากาแกสเทอร์ คือช่วงกลางตัวฟองน้ำ (spongocoel)
- paraglossa** พารา กลอสซา (Gr. para-ข้าง ผิดปกติ + glossa-ลิ้น) 1. ลิ้นโตผิดปกติ 2. ลิ้นโตมาแต่กำเนิด 3. สัตว์: รางข้างของ labium ที่ปากแมลง ลักษณะเป็นพู่คู้ยื่นด้านนอกสุด
- paraglycogen** พาราไกลโคเจน ไกลโคเจนที่เป็นแกรนูลหักเหแสงได้ดีในพวกโปรโตชีวหลายชนิด ทำหน้าที่เป็นแหล่งสะสมอาหาร
- Paragonimus** พารากอนิมัส ชื่อสกุลของหนอนตัวแบนพวกพยาธิใบไม้
P. westermani พยาธิใบไม้ในปอด โฮสต์คือสัตว์กินเนื้อพวกเสือ สุนัข แมว รวมทั้งคน การติดต่อเนื่องจากคนกินปูดิบและกุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่ดิบ ซึ่งมีตัวอ่อน metacercaria ระยะติดต่ออยู่ในชีสต์ พบเพียงบางพื้นที่ในเอเชียตะวันออก เรียกว่าโรค paragonimiasis มีอาการไอเรื้อรัง เสมหะมีเลือดคล้ายอาการของวัณโรค
- paragnath** พาราแกนท (Gr. para- ข้าง + gnathos- ชากรรไกร) 1. แผ่นแข็งด้วยสารไคติน 2. แผ่นในคอหอยของหนอนทะเลพวก polychaete เช่น *Nereis* (แม่เพรียง) ทำหน้าที่คล้ายชากรรไกรบดอาหาร 2. โครงสร้างลักษณะเป็นพู่ยื่นริมฝีปากล่าง (metastoma) ของสัตว์พวกกุ้งบางชนิด
- parahormone** พาราฮอร์โมน (Gr. para- ข้าง + hormaein- ทำให้เคลื่อนที่) สารที่ถูกส่งไปตามกระแสโลหิตและมีผลในการกระตุ้นการทำงานของอวัยวะเช่นเดียวกับฮอร์โมน แต่ไม่ใช่ฮอร์โมนที่คัดหลั่งจากต่อมไร้ท่อ เช่น คาร์บอนไดออกไซด์ในเลือด ถ้ามีเพิ่มขึ้นจะไปกระตุ้นอวัยวะรับรู้การกระตุ้นด้วยสารเคมีที่ต่อม carotid แล้วส่งสัญญาณไปที่สมอง ซึ่งจะสั่งการให้การหายใจเร็วขึ้น

- parakeet** พาราคีท นกแก้วขนาดเล็ก มีมากชนิด สีสวยงาม นิยมนำมาเป็นนกเลี้ยง อยู่ในวงศ์ Psittacidae เช่น นกแก้วมิง(Alexandrine parakeet - *Psittacula eupatria*) นกแขกเต้า(red-breasted parakeet - *Psittacula alexandri*) นกกะลิงหรือกะแล(Grey-headed parakeet - *Psittacula finschii*)
- parallelism** แพรวัลลิซึม 1. สายวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน เช่น พวกที่กินนมเป็นอาหารหลักต่างก็มีวิวัฒนาการมาจากบรรพบุรุษต่างกลุ่ม ดู aneater 2. การมีอวัยวะที่ดูผิวเผินจะเหมือนกันในสิ่งมีชีวิตต่างกลุ่มกัน เช่น ตาของคนและตาของปลาหมึก
- paralysis** แพรวัลไอซิส (Gr.paralyein-พิการข้างหนึ่ง) อัมพาต เป็นอาการที่ขาดการรับรู้หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายไม่อยู่ใต้อำนาจจิตใจ เช่น แขนขาไม่สามารถบังคับให้เคลื่อนไหวได้ สาเหตุมีหลายประการ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ความผิดปกติของประสาทสั่งการส่วนบน และความผิดปกติของประสาทสั่งการส่วนล่าง การเกิดอัมพาตชั่วคราวอาจเนื่องจากภาวะจิตใจ เช่น ผู้ที่มีอาการ hysteria
- paramecin** พาราเมซิน สารพิษในไซโทพลาซึมของพารามีเซียมชนิดที่มีอนุภาคแคปพา(kappa particle) สามารถทำให้พารามีเซียมตัวอื่นหรือสัตว์อื่นเป็นอัมพาตไปชั่วคราว
- paramedic** พาราเมดิค (Gr.para- เบื้องหน้า + L.medicus- แพทย์) แพทย์สนาม หรือผู้ที่ได้รับการอบรมด้านการแพทย์ปฐมพยาบาลผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุกรณีต่าง ๆ
- paramere** พาราเมียร์ (Gr.para- ข้าง + meros-แบ่ง) 1. ซีกหนึ่งของสัตว์ที่มีสมมาตรด้านข้างหรือซีกหนึ่งของกลุ่มเซลล์ที่แบ่งเท่า ๆ กัน 2. ในสัตว์ที่มีสมมาตรรัศมี คือ ครึ่งหนึ่งของแนวรัศมีของทรงกลม 3. โครงสร้างสำหรับช่วยจับคู่ผสมพันธุ์อันหนึ่งในจำนวน 2 อัน เป็นโครงสร้างที่อยู่ใกล้อวัยวะสืบพันธุ์เพศผู้ของแมลงบางชนิด
- paramylon** พาราไมลอน สารพอลิแซ็กคาไรด์ ลักษณะเป็นแกรนูลรูปไข่ เป็นอาหารสะสมของโปรโตซัวที่มีแล้หลายชนิด เช่น ยูกลีนา syn: paramylum
- parapet** พาราเพท โครงสร้างที่เป็นปลอกคอกของดอกไม้ทะเล
- paraphysis(pl.paraphyses)** พาราไฟซิส 1. สัตว: เนื้อเยื่อที่ทำหน้าที่เป็นหลังคาของสมองส่วน telencephalon ในสัตว์มีกระดูกสันหลังชั้นต่ำ

2. พฤษ: เส้นใยเล็ก ๆ จำนวนมากในโครงสร้างที่ทำหน้าที่สร้างสปอร์หรือสร้างเซลล์สืบพันธุ์ แต่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสืบพันธุ์ พบในพวก ฟังไจ และไบรโอไฟท์บางชนิด

- parapodium** พาราโพเดียม (Gr.para-ข้าง + pous, podos-ขา) 1. รยางค์ที่มีเนื้อยื่นออกทางด้านข้างลำตัวของหนอนทะเลพวกพอลลิดีท ทำหน้าที่หายใจและช่วยในการเคลื่อนที่ 2. ส่วนที่ยื่นจากตีนของหอยบางชนิดมีลักษณะคล้ายครีบ เช่น ในหอยพวก heteropod (หอยฝาเดียวว่ายน้ำได้ ดู prosobranch) และ pteropod (หอยฝาเดียวว่ายน้ำได้พวก sea butterfly ดู opistobranch)
- parapophysis** พาร์นอโพฟิซิส แ่งที่ยื่นออกมาจากข้อกระดูกสันหลัง ทำหน้าที่รับต่อหัวกระดูกซี่โครง
- paraproct** พาราพรอคต์ ดู podical plate
- parapsia, parapsis** พานรปเซีย พานรปซิส (Gr.para- ผิดปกติ + hapsis-สัมผัส) ความผิดปกติของการรับสัมผัส syn: parophia
- parapsid** พานรปซิด รูปแบบหนึ่งของกะโหลกศีรษะ ซึ่งมีช่องเปิดบน supra-temporal fossa (ช่องเหนือขมับ) เพียงช่องเดียว พบในสัตว์เลื้อยคลานที่สูญพันธุ์แล้ว
- parapsis (pl. parapsides)** พานรปซิส แผ่นแข็งด้านข้างของปล้องทรงวงกลมของบางครึ่งเรียก scapula
- parasagittal** พาราแซกทิทัล ภาคตัดตามยาวขนานแกนกลางของลำตัวจากด้านบนลงล่าง (ด้านหลังมายังด้านท้อง)
- parasexual** พาราเซกซวล รูปแบบการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศของพวกโอมเนรา โดยมีการรวมของโครโมโซมเป็นบางส่วน ไม่ครบชุด จึงได้ไซโกตที่เป็นดิพลอยด์เป็นบางส่วน เกิดขึ้นได้ 3 แบบ คือ แบบการแปรสภาพ (transformation) แบบการถ่ายโอนยีน (gene transduction) และแบบสังยุค (conjugation)
- parasite** พาราไซต์ (Gr.parasitos- ผู้มาเยือน) 1. ปรสิต หรือตัวเบียนสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ภายใน หรือบนตัวสิ่งมีชีวิตอื่นโดยที่เอาประโยชน์ (อาหาร) จากสิ่งมีชีวิตที่เป็นตัวถูกเบียน (โฮสต์) 2. คู่ของคู่แฝดที่ขนาดเล็กไม่สมบูรณ์ และติดอยู่กับอีกตัวหนึ่งที่เกือบจะปกติทุกประการ ซึ่งเรียกว่า autosite

accidental parasite ปรสิตที่เข้าไปอยู่ในโฮสต์ที่ไม่ใช่โฮสต์ปกติของปรสิตนั้น

external parasite ปรสิตภายนอก เป็นปรสิตที่อาศัยอยู่บนผิวนอกของโฮสต์ เช่น หมัด เหา ไร เห็บ syn: ectoparasite

facultative parasite ปรสิตที่สามารถมีชีวิตอิสระได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยโฮสต์ตลอดชีวิต ตรงข้ามกับ obligate parasite

incidental parasite คือ accidental parasite

intermittent parasite ปรสิตที่เข้าหาโฮสต์เป็นครั้งคราว เช่น ยุงเพศเมีย จำเป็นต้องมาดูดเลือดสัตว์เป็นครั้งคราวเพื่อให้ไข่เจริญได้ดี

obligate parasite ปรสิตที่จำเป็นต้องอาศัยอยู่กับโฮสต์ ถ้าปราศจากโฮสต์ก็จะตาย

occasional parasite ปรสิตที่ต้องหาโฮสต์เพียงครั้งคราว syn: periodic parasite

permanent parasite ปรสิตที่อาศัยอยู่กับโฮสต์จนถึงขั้นโตเต็มวัย หรือใช้ชีวิตอยู่กับโฮสต์ตลอดชีพ เช่น พยาธิใบไม้

specific parasite ปรสิตที่ต้องการโฮสต์จำเพาะเพื่อให้ครบวงจรชีวิต ถ้าไม่มีโฮสต์จำเพาะจะตาย

temporary parasite ปรสิตชั่วคราว ในวงชีวิตมีช่วงหนึ่งที่สามารด์ดำรงชีพอิสระได้ เช่น เห็บ

parasite-mix พาราไซท์-มิกซ์ ดู parasitocoenosis

parasitic พาราซิติก (Gr.parasitikos) คล้ายคลึง เกี่ยวข้อง หรือมีสาเหตุมาจากปรสิต

parasiticide พาราซิทิไซด์ (Gr.parasitos- ผู้มาเยือน + L.caedere-ฆ่า)
1. เป็นอันตรายต่อปรสิต 2. สารที่ใช้ฆ่าปรสิต ยาถ่ายพยาธิบางชนิดไม่ได้ทำให้ปรสิตตาย แต่ทำให้หลุดออกมาจากลำไส้

parasitism พาราซิทิซึม (Gr.parasitos- ผู้มาเยือน + ismos- สภาวะ)
ภาวะปรสิต ภาวะที่ปรสิตอาศัยอยู่กับโฮสต์โดยได้ประโยชน์จากโฮสต์ฝ่ายเดียว และบางครั้งก่อให้เกิดโรคขึ้นทั้งจากตัวปรสิตเอง หรือโรคที่ปรสิตนำมาด้วย ดู tick fever

- parasitocoenosis** พาราซิโทซีโนซิส สภาวะที่มีประชากรของสิ่งมีชีวิตตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปอาศัยอยู่ในอวัยวะหรือร่างกายของโฮสต์ เช่น การมีแบคทีเรีย ยีสต์ รา และโปรโตซัว อาศัยอยู่ในลำไส้ของสัตว์ หรือสภาวะที่มีทั้งปรสิตภายนอกและปรสิตภายในอาศัยอยู่กับโฮสต์เพียงตัวเดียว
- parasitoid** พาราซิทอยด์ 1. การที่ปรสิตอาศัยอยู่ในโฮสต์เพียงระยะตัวอ่อนและเป็นสาเหตุทำให้โฮสต์ตาย เช่น ตัวอ่อนของแมลงวันทองบางชนิด 2. ไรที่อยู่ในเห็บอวองต์ Parasitoidea เช่น ไรแดง หรือ roost mite ซึ่งเป็นปรสิตของสัตว์ปีก
- parasitology** พาราซิทอลอจี (Gr.parasitos- ผู้มาเยือน + logos- ศึกษา) ปรสิตวิทยา การศึกษาชีววิทยาของสิ่งมีชีวิตที่เป็นปรสิตและสภาวะปรสิต
- parasitosis** พาราซิโทซิส (Gr.parasitos- ผู้มาเยือน + osis-สภาวะ) โรคหรือพยาธิสภาพที่มีสาเหตุมาจากปรสิต
- parasymbiosis** พาราซิมไบโอซิส คือ mutualism
- parasympathetic** พาราซิมพาเทติก (Gr.para- ข้าง + sympathetikos- ประสาทซิมพาเทติก) เกี่ยวข้อง หรือเป็นของเส้นประสาท craniosacral ของระบบประสาทอัตโนมัติ
- parasympathetic nervous system ระบบประสาทพาราซิมพาเทติก คือส่วน craniosacral ของระบบประสาทอัตโนมัติ ประกอบด้วยประสาทสมองเส้นที่ 3, 7, 9 และ 10 กับประสาทก้นกบ บริเวณกระเบนเหน็บ(sacral)เส้นที่ 2, 3 และ 4 เส้นประสาทเหล่านี้ถูกส่งไปยังอวัยวะภายในต่าง ๆ เพื่อให้ทำงานตามปกติ โดยทำงานตรงข้ามกับระบบประสาทอัตโนมัติซิมพาเทติก เช่น พาราซิมพาเทติกที่ไปยังม่านตาทำให้ช่องม่านตาแคบ ส่วนซิมพาเทติกทำให้ช่องม่านตากว้างขึ้น ดู sympathetic nervous system
- paratenic** พาราเทนิค โฮสต์เคลื่อนที่ได้ ดู phoresis
- parathion** พาราไทออน สารเคมีประเภท organophosphate ($C_{10}H_{11}NO_2PS$) ใช้ปราบศัตรูพืช สลายตัวง่าย ไม่มีผลกระทบแบบเป็นสารตกค้างมากนัก แต่ขณะยังไม่สลายตัวจะเป็นพิษต่อคนและสัตว์อย่างมาก อาการเมื่อได้รับคือ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ กล้ามเนื้อกระตุก ถ้าได้รับมาก ม่านตาหด น้ำลายฟูมปาก และหมดสติถึงขั้นเสียชีวิต

- parathormone** พาราไทรอยด์ฮอร์โมน (Gr. para- ข้าง + thyroid- ต่อมไทรอยด์ + hormaein-กระตุ้น) ชื่อย่อคือ PTH เป็นฮอร์โมนประเภทโปรตีนผลิตจากต่อมพาราไทรอยด์ ทำหน้าที่ควบคุมระดับของแคลเซียมและฟอสฟอรัสในเลือด ไต และกระดูกให้อยู่ในสภาวะปกติ
- parathyroid** พาราไทรอยด์ (Gr. para-ข้าง + thyreos-ไธร์ + eidos-รูปร่าง)
1. อยู่ใกล้กับต่อมไทรอยด์ 2. ต่อมพาราไทรอยด์ ประกอบด้วยต่อมไทรอยด์ขนาดเล็ก (3x6 มิลลิเมตร) จำนวนมาก เป็นแผ่นอยู่บนส่วนหลังด้านล่างของต่อมไทรอยด์ หรือฝังตัวอยู่ในต่อมไทรอยด์ ทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมน PTH
- paratype** พาราไทป์ กลุ่มตัวอย่างสิ่งมีชีวิตที่ไม่ใช่ตัวอย่างมาตรฐาน เป็นตัวอย่างที่เมื่อเทียบกับตัวอย่างมาตรฐานที่มีอยู่แล้วไม่เหมือนทุกประการ พร้อมทั้งจะถูกประกาศเป็นสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่
- paraxonic** พาราซอกนิก มีแนวแกนรับน้ำหนักตัวแบบสมมาตร ระหว่างนิ้วเท้าที่ 3 และ 4 เช่นในสัตว์กึ่งคู้(หมู) comp: mesaxonic
- parazoan** พาราซวาน สัตว์ในอนุอาณาจักร Parazoa ของอาณาจักร Metazoa มีลักษณะไม่เหมือน metazoan พวกอื่น คือ ไม่มีเนื้อเยื่อและระบบทางเดินอาหาร ได้แก่สัตว์ในไฟลัม Porifera
- parenchyma** พาราเรนไคมา (Gr. parenkheim-เทลงในด้านข้าง) 1. สัตว์: เนื้อเยื่อที่มีเซลล์เพียงเล็กน้อย ทำหน้าที่เสริมช่องว่างอวัยวะให้เต็มพบในสัตว์พวกหนอนตัวแบน 2. กายวิภาค: เนื้อเยื่อที่จำเป็นสำหรับการทำหน้าที่ของอวัยวะซึ่งต่างจากส่วนเนื้อเยื่อพื้นของอวัยวะนั้น ๆ อย่างเห็นได้ชัด เช่น parenchyma testis คือเนื้อเยื่อที่ทำหน้าที่ผลิตอสุจิของอัมฤต 3. พืช: พาราเรนไคมา เนื้อเยื่ออ่อนที่เป็นส่วนประกอบของแกนกลางและคอร์เทกซ์ของลำต้นและราก เนื้อเยื่อป้องกันของใบ ตลอดจนเนื้อเยื่อหลักของผลไม้ ผนังเซลล์บาง มีช่องว่างในเซลล์ และยังคงมีโปรโทพลาซึมอยู่ด้วย
- parent** แพรเรนท์ (L. parens) 1. พ่อหรือแม่ 2. ต้นกำเนิดของลูกหลาน เช่น parent cell - เซลล์ต้นกำเนิด
- parenteral** แพรเรนเทอรัล (Gr. para-ตรงกันข้าม + enteron-ลำไส้) อยู่ข้างนอก หรือเกิดขึ้นนอกลำไส้

parenteral digestion การย่อยสิ่งแปลกปลอมของร่างกาย โดยด้วยเซลล์ของร่างกาย ตรงข้ามกับการย่อยในระบบทางเดินอาหาร (enteric digestion)

paresis แพเรซิส, พารซิส (Gr.parietal- ปล่อยให้ตก) 1. อัมพาตบางส่วน หรืออัมพาตไม่สมบูรณ์ (ยังพอขยับได้) 2. อาการทางจิตที่มีผลกระทบช้า ๆ ต่อทางกาย ทำให้เกิดอาการอัมพาตเฉพาะที่และมากขึ้น จนถึงขั้นร้ายแรง syn: general paresis of the insane, dementia paresis

paries แพริส (L.- ผนัง) ผนังหุ้มโครงสร้าง โดยเฉพาะโครงสร้างที่เป็นท่อกลวง

parietal¹ พาไรเอทัล (L.parietalis) สัตว: เกี่ยวข้อง หรือทำให้เป็นรูปร่างของผนังโครงสร้างที่เป็นช่องหรือโพรง comp: visceral

parietal body ส่วนหน้าของ epiphyseal apparatus ซึ่งอยู่ด้านหน้าของ pineal body syn: para pineal body

parietal bone กระดูกกะโหลกศีรษะ มี 2 แผ่นต่อกัน ทำหน้าที่เป็นหลังคาและด้านข้างของกะโหลกศีรษะ

parietal cell เซลล์ขนาดใหญ่อยู่ที่ขอบของต่อมในกระเพาะอาหาร(peptic gland)ส่วนพินดัส ทำหน้าที่ผลิตกรดไฮโดรคลอริก

parietal lobe เป็นการแบ่งส่วนของสมองบริเวณที่อยู่ด้านใต้ของ parietal bone แต่ละข้าง

parietal² พาไรเอทัล พฤษ: ติดอยู่กับผนังของรังไข่ หมายถึง ออวูล หรือ พลาเซนตา

Parkinson's disease พาร์กินสัน'ส ดีทิส (James Parkinson อายุรแพทย์ชาวอังกฤษ 1755 - 1824) โรคทางประสาทเรื้อรัง อาการเรียกว่า Parkinson's syndrome เป็นอาการอัมพาตชนิดหนึ่ง อาการขึ้นแรกมีการมือเท้าสั่น จนกระทั่งทั้งแขนขา ครั้งแรกอาจเกิดเป็นครั้งคราว ต่อมาจะกระดูกติดต่อกันตลอดเวลา คำพูดช้าลง กล้ามเนื้อตึง คอตก หลังโก่ง แขนเหยียด นิ้วหัวแม่มืองอเข้าหาฝ่ามือ หัวเข่าโค้ง ฯลฯ จนผู้ป่วยไม่สามารถทรงตัวด้วยตนเองได้ มีอาการชา ตาพร่าเห็นแสงสี ไรต่อความรู้สึกร้อน syn: parkinsonism

- paronychia** พารอนิเคีย (Gr. para-ใกล้ + onyx, onyck-เล็บ) ตะมอย หรือ เนื้อรอบข้างเล็บเป็นหนอง อาจเกิดจากฟกช้ำหรือติดเชื้อ syn: runaround, whitlow
- parotid** แพรอทิด (Gr. para-ใกล้ + ous, ot- หู) อยู่ใกล้หูโดยเฉพาะต่อม แพรอทิด
- parotid duct ท่อยาวประมาณ 5 เซนติเมตร เริ่มจากส่วน หน้าของต่อมแพรอทิด ผ่านกล้ามเนื้อเนื้อหน้าเข้ามาเปิดในช่องปากบริเวณ ตรงข้ามฟันกรามบนซี่ที่ 2
- parotid gland ต่อมน้ำลาย อยู่บริเวณส่วนหน้าด้านล่างของหู โดยมีท่อแพรอทิดไปเปิดในช่องปาก เป็นต่อมน้ำลายที่มีเซลล์ผลิตน้ำ เมื่อกินใสอยู่ในถุงแบบท่อหลายอันรวมกัน และใหญ่ที่สุดในบรรดาต่อมน้ำ ลายของมนุษย์ เมื่อเกิดการติดเชื้อไวรัสทำให้เกิดอาการคางทูม
- ดู mump
- parr** พาร์ ปลาแซลมอนและปลาทะเลเขาวัววัยชนิดอื่น โดยเฉพาะอยู่ในวัยที่ มีรอยบั้ง หรือแถบขวางตัวสั้น ๆ เรียงไปตามยาวสองข้างของลำตัว
- parrot** แพร่รอก พวกนกแก้ว เป็นนกที่มีขนสีสวย อยู่ในวงศ์ Psittacidae แบ่งเป็นประเภทใหญ่ตามลักษณะพิเศษ คือ parakeet - นกแก้วไม่ม หางยาว cockatoo - นกแก้วมีหงอน macaw - นกแก้วขนาดใหญ่ kea - นกแก้วจะงอยปากยาวคล้ายเหยี่ยว และ love bird - นก แก้วขนาดเล็ก ขนสีเขียว ในไทยมี parakeet เพียง 3 ชนิด คือ นกหกใหญ่(blue-rumped parrot - *Psittinus cyanurus*) และนกหกเล็กปากแดง(vernal hanging parrot - *Loriculus vernalis*)
- parrotbill** แพร่รอกบิลด์ นกขนาดเล็กจะงอยปากสั้นและหนาคล้ายนกแก้ว อยู่ใน วงศ์ Panuridae เช่น นกปากนกแก้วหูกา(black-throated parrotbill - *Paradoxornis nipalensis*)
- parrot fever** แพร่รอก พีเวอร์ ดู psittacosis
- parrot finch** แพร่รอก ฟินช์ นกขนาดเล็กมาก จะงอยปากสั้นรูปกรวย เหมาะสาหรับกินเมล็ดพืช อยู่ในวงศ์ Estrildidae(วงศ์เดียวกับนกกระต๊าด นกกระจอกชวา) เช่น นกไฟหรือกระต๊าดเขียว(pin-tailed parrot finch - *Erythrura prasina*)

- parrot fish แพร่รอก ฟิช ปลานกแก้ว เกล็ดสีเขียวหรือเขียวอมเหลือง ปากเล็ก
สั้นคล้ายปากนกแก้ว อาศัยอยู่ตามแนวปะการัง กินพวกหอยเม่น(sea
urchin) เป็นอาหารหลัก อยู่ในวงศ์ Scaridae เช่น สกุล *Scarus*,
Sparisoma
- parson bird พาร์สัน เบิร์ต ดู tui
- parthenogenesis พาร์เทโนเจเนซิส (Gr. parthenos-บริสุทธิ์ + genesis- ต้น
กำเนิด) การเกิดโดยไม่ผสมเชื้อ การเจริญของเซลล์ไข่เป็นตัวอ่อน
โดยไม่มีการปฏิสนธิ จำนวนโครโมโซมจะเป็นแฮพลอยด์ อาจเกิดตาม
ธรรมชาติ เช่น พวกโรติเฟอร์และเพลี้ย หรือเหนียวทำให้เกิดขึ้นโดย
สารเคมี หรือวิธีอื่น ตัวสิ่งมีชีวิตที่เกิดโดยวิธีนี้เรียกว่า parthenode
- partridge พาร์ทริดจ์ 1. นกในกลุ่มไก่ของโลกเก่า อยู่ในอนุวงศ์ Perdicinae
ของวงศ์ Phasianidae นำเข้าอเมริกาเพื่อเป็นนกสำหรับล่าเพื่อการ
กีฬา เช่น ฮังแกเรียน พาร์ทริดจ์ (*Perperdix perdix*) และชูการ์
พาร์ทริดจ์ (*Alectoris graeca*) ในไทยพบหลายชนิด เช่น กระต่า
ป่าไฟ (mountain-partridge - *Bambusicola fytchii*), ไก่
นวล (Long-billed partridge - *Rhizothera longirostris*)
2. ชื่อท้องถิ่นที่ใช้เรียกนก ruffed grouse และ bobwhite quail
- parturition พาร์ทิวริชัน (L. parturitio) การคลอดลูก(บุตร) syn: child
birth, delivery
- PAS reaction พีเอเอส รีแอคชัน ย่อมาจากปฏิกิริยา Periodic Acid Schiff
เป็นเทคนิคทางวิชาเซลล์วิทยาและไมโครเทคนิค เพื่อใช้ตรวจหาไกล-
โคเจนและสารอื่น(มิวซิน แอมิลอยด์ มิวโคพอลิแซ็กคาไรด์) ภายใน
เซลล์หรือเนื้อเยื่อ โดยมีหลักการที่ว่า กรดเพริโอดิก ออกซิไดส์สาร
บางชนิด โดยเฉพาะพวกไกลคอลล ใต้หมู่แอลดีไฮด์ ซึ่งจะทำปฏิกิริยากับ
Schiff reagent (ไม่มีสี) ให้เป็นสีแดงเข้ม หรือสีม่วงแดง ปฏิกิริยา
ที่แอลดีไฮด์ทำกับ Schiff reagent นี้เรียกว่า Feulgen reaction
- PAS reagent เพเอเอส รีเอเจนท์ คือ ซิฟฟีรีเอเจนท์ เป็นสารละลายผสมระหว่าง
สีย้อมเบสิก ฟุคซิน(basic fuchsin) กับกรดซัลฟิวรัส ใช้สำหรับทดสอบหา
ไกลโคเจน RNA และสารอื่นในเซลล์และเนื้อเยื่อ
- passenger pigeon แพนสเซนเชอร์ พิจิเยน นกพิลาปลา (*Ectopistes migrato-
rius*) เคยมีมากในสหรัฐ ปัจจุบันสูญพันธุ์หมดแล้ว

passerine แพลสเซอร์รีน 1. เกี่ยวข้องกับหรือเป็นของนกในอันดับ Passeriformes ซึ่งเป็นอันดับที่ใหญ่ที่สุดของชั้น Aves มีมากกว่า 5100 ชนิด ถือว่าเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนชนิดที่พบในปัจจุบัน ในไทยพบทั้งสิ้น 35 วงศ์ 466 ชนิด 2. นกในอันดับ Passeriformes

passive แพลสซีฟ (L. passive- สามารถเกิดความเดือดร้อน) 1. ยอมแพ้ ตกเป็นเบี้ยล่าง 2. ไม่ก่อเหตุ กษานต์ 3. เป็นผลมาจากหรือนำเข้ามาโดยแรงจากภายนอก

passive congestion เลือดคั่งเนื่องมาจากมีการขัดขวางหรืออุดตันของหลอดเลือดดำ โดยทั่วไปเนื่องมาจากกล้ามเนื้อหัวใจทำงานไม่เต็มที่

passive immunity ภูมิคุ้มกันรับมา เป็นภูมิคุ้มกันที่ได้รับเข้าสู่ร่างกายโดยการฉีดสารต้านชีวพิษ เช่น แอนติทอกซินคอตีบ แอนติทอกซินบาดทะยัก สารต้านชีวพิษเหล่านี้จะทำลายเชื้อโรคเฉพาะทันทีแล้วก็จะหมดไปจากร่างกายอย่างรวดเร็ว เพราะร่างกายไม่ได้สร้างแอนติทอกซินเอง

passive transport การขนส่งแบบกษานต์ การเคลื่อนที่ของสารผ่านเยื่อหุ้มเซลล์โดยไม่ต้องมีการใช้พลังงานของเซลล์ comp: active transport

Pasteur, Louis ปาสเตอร์, หลุยส์ นักวิทยาศาสตร์ชาวฝรั่งเศส 1822-1895 ผลงานดีเด่น คือ การศึกษาเรื่องการหมัก ทฤษฎีการเกิดโรคด้วยเชื้อโรค ภูมิคุ้มกัน การฆ่าเชื้อแบบปาสเตอร์ เป็นผู้วางรากฐานวิชาจุลชีววิทยาสมัยใหม่

pasteurization พาสเจอร์ไรเซชัน การฆ่าเชื้อแบบปาสเตอร์ เป็นการให้ความร้อนเพื่อทำลายจุลินทรีย์บางชนิดที่ไม่มีสปอร์ และเป็นจุลินทรีย์ที่จะก่อให้เกิดโรคหรือเน่าเสีย ใช้สำหรับอาหารประเภทเครื่องดื่ม เช่น นม น้ำผลไม้ เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ (เบียร์ และเหล้าองุ่น) สำหรับนํานมใช้ความร้อน 62 องศาเซลเซียส 30 นาที หรือ 72 องศาเซลเซียส 15 นาที

pasture พาสเจอร์ แพลสเจอร์ 1. ที่ทุ่งหญ้าที่มีหญ้าเหมาะสำหรับสัตว์พวกและเล็มหญ้า 2. หญ้า หรือพืชที่ใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์ที่และเล็มหญ้างิน

patagium	แพเทเกียม 1. ปีกี่: เชื่อบางซึ่งเป็นส่วนของหนังที่แผ่จากลำตัวออกไปยึดกับปีก 2. ในสัตว์เลื้อยคลานด้วยนม คือ แผ่นพับของหนังระหว่างขาหน้าและขาหลัง เช่น ในกระรอกบินและค้างคาว 3. เชื่อบางที่ทำหน้าที่เป็นปีกของค้างคาว 4. ส่วนที่ยื่นออกไปจากส่วนนอกของแมลงบางชนิด เช่น พวกผีเสื้อ
patella	แพเทลลา (L.-กระดูกเล็ก ๆ) 1. กระดูกสะบ้า เป็นกระดูกกลมแบนอยู่ภายในเอ็นที่หัวเข่า 2. ในพวกแมงมุม คือ ปล้องขา ระหว่าง femur และ fibia 3. ชื่อสกุลของหอยในวงศ์ Patellidae
patelliform	แพเทลลิฟอร์ม 1. สัตว์: รูปร่างคล้ายหอยหวมกแจ็ก สกุล <i>Patella</i> ดู limpet 2. พืช: รูปถ้วยมีขอบแคบ
patent	แพเทนท์ 1. กายวิภาค: เปิดกว้าง หมายถึงปลายหลอดหรือท่อ 2. พืช: แผ่กระจาย พองออก
paternal	แพเทอร์นัล (L.paternis-อย่างพ่อ) เกี่ยวข้อง หรือเป็นของพ่อ ได้รับการถ่ายทอดมาจากพ่อ
pathogen	แพโทเจน (Gr.pathos- เดือดร้อน ทุกข์ทรมาน + gennan- ผลิต) จุลชีพ หรือสารที่สามารถทำให้เกิดโรค เชื้อโรค สิ่งก่อโรค
pathogenesis	แพโทเจเนซิส การเกิดโรคนับตั้งแต่การติดเชื้อ แล้วเริ่มมีอาการของโรคมาเรื่อย ๆ
pathogenic	แพโทเจนิค สามารถก่อให้เกิดโรค เช่น pathogenic organism- สิ่งมีชีวิตที่สามารถทำให้เกิดโรค syn: pathogen
pathology	พาทอโลยี (Gr.pathos- ทุกข์ทรมาน โรค + logos- ศึกษา) 1. พยาธิวิทยา เป็นการศึกษาธรรมชาติและสาเหตุของการเกิดโรค ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่อโครงสร้างและหน้าที่ของสิ่งมีชีวิตที่ทำให้เกิดโรคนั้น 2. พยาธิสภาพ หรือสภาวะที่ทำให้เกิดขึ้นโดยเชื้อโรค
patient	เพเทียนท์ (L.patients) 1. ผู้ป่วย คนไข้ 2. ความเจ็บป่วย หรือบาดเจ็บ
patronymic	แพทรอนิมิค อนุกรมวิธาน: ชื่อที่ตั้งตามชื่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคล เช่น โปรโตชีวพวกแฟลเจลเลทที่พบในลำไส้ของคนและเป็นสาเหตุให้เกิดโรคบิดคือ <i>Giardia lamblia</i> คำว่า lamblia ได้มาจากชื่ออายุรแพทย์ชาวโบฮีเมีย ชื่อ Wilhelm D. Lambl
patulous	แพทิวลัส (L.patulus) เปิด พองออก แผ่บานออก syn: patent

paunch	พอนซ์ 1. rumen- กระเพาะอาหารส่วนแรกในสี่ส่วนของสัตว์เคี้ยวเอื้อง 2. ช่องท้องและสิ่งที่อยู่ในช่องท้อง
paurometabolous	พอโรเมแทบอลิส เกี่ยวข้องกับแมลงในกลุ่ม Paurometabola เช่น แมลงในอันดับ Orthoptera, Hemiptera ซึ่งการเจริญเปลี่ยนแปลงรูปร่างไม่สมบูรณ์ กล่าวคือ จากไข่ออกมาเป็นตัวอ่อนซึ่งมีลักษณะทั่วไปคล้ายตัวเต็มวัย แต่ขนาดเล็กกว่า ยังไม่มีปีกและอวัยวะสืบพันธุ์ ต่อมาจึงเจริญขึ้น ลอกคราบหลายครั้งจนเหมือนตัวเต็มวัย
pauropod	พอโรพอด สัตว์ขาปล้องในชั้น Pauropoda ขนาดเล็ก ขาวประมาณ 0.5-2 มิลลิเมตร ลำตัวมี 11 ปล้อง อาศัยอยู่ตามก้อนไม้ผุ เถ่าที่พบมีประมาณ 360 ชนิด เช่น สกุล <i>Pauropus</i>
paw	พาว์ ตีนสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์สี่เท้าที่มีเล็บแหลมคมของพวกสัตว์กินเนื้อ
paxilla	แพกซิลลา แผ่นแข็งเล็ก ๆ ที่หุ้มตัวพวกปลาตาวซึ่งยกตัวขึ้นคล้ายร่ม และมีหนามเล็ก ๆ เคลื่อนที่ได้รอบขอบโครงสร้างนี้ พบเฉพาะด้านที่อยู่ด้านเดียวกับปาก (ด้านล่าง) เป็นลักษณะเฉพาะของปลาตาวในอันดับ Phanerozonia ซึ่งชุดฝังตัวอยู่ในทราย เช่น สกุล <i>Astropecten</i>
peacock	พีคอค นกยูงเพศผู้ ขนหางยาวสีเหลืองสะท้อนแสงสวยงามและแผ่เป็นรูปพัด ในช่วงที่เกี่ยวพาราสิ ก่อนการผสมพันธุ์
pea crab	พีแคרב ปูขนาดเล็กวงศ์ Pinnotheridae ส่วนมากดำรงชีพแบบอยู่ร่วมกับสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น โดยอาศัยอยู่ในหลอดฝังดินโคลน หรือทราย ในช่องแมนเทิล ในช่องทวารหนักร่วม หรือในช่องคอหอย
peafowl	พีฟาวล์ นกในกลุ่มพวกไก่ อนุวงศ์ Pavoninae (วงศ์ Phasianidae เช่น นกยูงอินเดีย (<i>Pavo cristatus</i>) ในไทยมีเพียงชนิดเดียว 2 พรรณ คือ นกยูงเหนือ (<i>Pavo muticus imperator</i>) และนกยูงใต้ (<i>Pavo muticus muticus</i>)
peahen	พีเฮิน นกยูงเพศเมีย
peanut worm	พีนัท เวิร์ม คือ Sipunculid
pearl	เพิร์ล ไข่มุก วิสดูแข็งเป็นเงาเหลืองแสง เป็นการเจริญผิดปกติภายในชั้นในของเปลือกหอยบางชนิด เนื่องจากมีสิ่งแปลกปลอมหรือปรสิตเข้าไปอยู่ระหว่างแมนเทิลและเปลือก และมีชั้นมุกมาพอก
pearl organ	เพิร์ล ออร์แกน บริเวณคล้ายเขาสัตว์บนผิวหนังของปลากระดูกแข็ง ในช่วงฤดูผสมพันธุ์

- pearl oyster** เพิร์ล ออยสเตอร์ หอยสองฝาทะเล ขนาดใหญ่ วงศ์ Pteridae ซึ่งเป็นแหล่งผลิตไข่มุกธรรมชาติ พบมากบริเวณอ่าวเปอร์เซีย นอกชายฝั่งทวีปออสเตรเลีย และชายฝั่งแคลิฟอร์เนียใต้ เช่น สกุล *Avicula* (*Pteria*) และ *Margaritifera*
- peat** พีท ซากพืชที่ทับถมจนเป็นดินและถูกย่อยสลายเพียงบางส่วน อยู่ตามพื้นที่กึ่งน้ำของที่ลุ่มหรือที่ชื้น ความหนาบางของชั้นพีท ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการทับถม ในเขตอบอุ่นทุ่งหญ้าราบลุ่มที่มีมอสขึ้นอยู่มาก เป็นแหล่งที่มีพีทสะสมได้ดี สามารถนำมาตากแห้งและใช้เป็นเชื้อเพลิงประเภทถ่านหิน
- peccary** เพคแคร์ สัตว์กีบคล้ายหมูป่า พบเฉพาะในทวีปอเมริกาตั้งแต่รัฐเทกซัสลงไปจนถึงพาทากอนีเยชของอเมริกาใต้ เช่น เพคแคร์ที่มีแถบรอบคอ (*Tayassu angulatus*) ที่อื่นคือ javelina หรือ mush hog
- pecking order** เพคคิง ออร์เดอร์ การจัดลำดับชั้นในสังคมสัตว์แบบหนึ่ง ซึ่งมีจำฝูงที่โดดเด่นเข้มสมาก่อนในกลุ่มซึ่งมีการจัดลำดับชั้นลดหลั่นกัน พบในสัตว์ปีก จำฝูงจะจิกตัวอื่น โดยไม่มีตัวใดกล้าสู้ และตัวอื่น ๆ ในฝูงก็มีการจิกตัวอื่นที่ด้อยกว่า พฤติกรรมนี้ถือเป็นการคัดเลือกพันธุ์ตามธรรมชาติที่สัตว์ที่แข็งแรงจะเป็นผู้ชนะและมีโอกาสได้สืบทอดยีนสูงกว่าตัวอื่น
- pecten** เพคเทน (L.-หวี) 1. pl. pectines โครงสร้างคล้ายหวี (1) ในโครงสร้างรูปพัดขอบหยักในตาของนก (2) pollen rake ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างที่ใช้รวบรวมน้ำหวานของผึ้ง (3) โครงสร้างรับรู้อุณหภูมิของพวกแมงป่อง 2. pl. pectens คือ scallop ซึ่งเป็นพวกหอยสองฝาที่เปลือกสวยงาม เนื้ออร่อย นิยมเรียกว่าหอยเชลล์ อยู่ในสกุล *Pecten*
- pectin** เพกทิน (Gr. pektos- เปลี่ยนเป็นเหนียวและแข็งตัว) คาร์โบไฮเดรตชนิดหนึ่งที่รวมอยู่กับเซลลูโลสและลิกนินที่ผนังเซลล์ของพืช ช่วยเสริมความเหนียวและแข็งแรงให้กับเซลล์พืช พบมากในส่วนของผลและใบ เมื่อนำมาแปรรูปโดยใช้น้ำตาล 65-70 เปอร์เซ็นต์ และกรด (pH 3.2-3-5) จะได้น้ำเชื่อม
- pectoral** เพคทอรัล (L. pectoralis) 1. เกี่ยวข้องกับส่วนอก 2. สิ่งที่ทำให้ผลในการบินเทาสภาวะของทรวงอก เช่น การไอ
- pectoral fin ครีบอก เป็นครีบที่อยู่สองข้างของตัวปลา ส่วนที่อยู่ติดกับฝาปิดเหงือก

pectoral girdle กระดูก หรือกระดูกอ่อนที่ค้ำจุนครีบกของปลา หรือขาหน้าของสัตว์สี่เท้า ในคน คือ กระดูกสะบัก (scapula) และกระดูกไหปลาร้า (clavicle) เรียกอีกชื่อว่า shoulder girdle กระดูกหัวไหล่

- pectus** เพคทัส (L.) อก ถัน หรือส่วนอก
 pectus carinatum อกแหลม อกไก่ เป็นลักษณะผิดปกติของทรวงอก syn: chicken หรือ pigeon breast
- pedal** เพดัล (L.pedalis) เกี้ยวข้อง หรือเป็นของส่วนอก
 pedal cyst คุ podocyst
 pedal disk ฐานยึดติดกับซี่สเตรทของพวกไฮโดรซัว
 pedal ganglion ปมประสาท ในอวัยวะที่เรียกว่าตีนของหอย
 pedal gland ต่อมในส่วนที่เรียกว่าตีนของโรทีเฟอร์และหอย
- pedalium** เพคเดลิยม ส่วนฐานของหนวดจับที่แผ่กว้างออกเป็นแผ่นแบน พบในพวกแมงกะพรุนบางชนิด
- pedate** เพเดก 1. สัตว์: (1) มีขา หรือตีน มักใช้กับสัตว์พวกปลิงทะเล (2) มีโครงสร้างสำหรับเดินมากกว่าหนึ่งอันขึ้นไป 2. พืช: ใช้กับใบที่มีขอบโค้งเว้าเข้าไปคล้ายนิ้วมือ และส่วนที่เป็นพู่หรือคล้ายนิ้วนั้นยังอ้าแยกออกเป็นแฉก
- peddler** เพคเดลเลอร์ ตัวอ่อนของแมลงเต่า (แมลงปีกแข็งในอันดับ Coleoptera) ซึ่งรยางค์จากส่วนท้ายของลำตัวมีลักษณะเป็นแฉกคล้ายส้อม เป็นที่สะสมของเปลือกที่ลอกคราบออกไป และสิ่งขับถ่าย ทำหน้าที่เป็นโล่หุ้มลำตัว
- pedi-** เพดิ- (L.pedalis) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่าเท้า หรือส่วนที่ยื่นออกไปทำหน้าที่เดินคล้ายเท้า
- pedia-** เพเดีย- (Gr.pais, paid- เด็ก) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า เกี่ยวข้องกับเด็ก
- pediatrics** เพดิแอทริกซ์ (Gr.paid- เด็ก + iatrea- การรักษา) กุมารเวชศาสตร์ เป็นสาขาหนึ่งของวิทยาศาสตร์การแพทย์ว่าด้วยสุขภาพพลานามัย ตลอดจนโรคและการบำบัดรักษาโรคของเด็ก
- pedicel** เพดิเซล 1. โครงสร้างที่ยื่นเป็นก้านทำหน้าที่ค้ำจุนหรือยึดเกาะ syn: pedicle 2. สัตว์: (1) ขั้วที่สองของหนวดสัมผัสของแมลง (2) ก้านของ halter คุ halter (3) ส่วนที่คอดกึ่ง (petiole)

ระหว่างส่วนอกและส่วนท้องของแมลงพวกปีกครึ่งอ่อนครึ่งแข็งและแมงมุม (4) ส่วนที่เป็นก้านของหอยปากเปิด (5) ผนังด้านข้างของข้อกระดูกสันหลังที่ยื่นออกมาทางด้านหลังทำหน้าที่เป็นต้นของโค้งข้อกระดูกสันหลัง 3. พฤษะ: ก้านดอกแต่ละดอกของช่อดอก

- pedicellaria** เพดิเซลลาเรีย อวัยวะลักษณะเป็นคีมหนีบบนผิวหนังของสัตว์พวกเอไคโนเดิร์ม ส่วนใหญ่จะแทรกอยู่ระหว่างถุงหายใจ ทำหน้าที่จับอาหารและขจัดสิ่งแปลกปลอมที่มาติดผิวหนัง
- pedicle** เพดิเคิล คือ pedicel หรือ peduncle
- pediculosis** เพดิคิวโลซิส (L.pediculus-เหา + Gr.osis-การติดเชื้อ) โรคเหา เป็นโรคที่เกิดจากมีเหา (*Pediculus humanus capitis*) เป็นปรสิตอยู่ตามโคนเส้นผม ติดต่อกันโดยสัมผัส หรือใช้เครื่องมือทำผมร่วมกับผู้ที่มีเหา อาการทั่วไปคือ คัน หนังศีรษะอักเสบมีน้ำเหลืองซึม ถ้าปล่อยทิ้งไว้นานอาจทำให้เกิดการติดเชื้อชนิดอื่น ถ้าเกิดจากเหาชนิดอื่นลักษณะอาการก็จะคล้ายคลึงกัน ดู louse
- pedigree** เพดิกรี พันธุ์ประวัติ ประวัติของสายพันธุ์ที่ได้รับการคัดเลือกให้ได้ลักษณะเด่นตามวัตถุประสงค์ของมนุษย์มาหลายชั่วรุ่น จนเป็นที่มั่นใจได้ว่าจะมีลักษณะตามที่ต้องการ ไม่มีการกลาย
- pedipalp** เพดิพัลพ์ รางค์คู่ที่สองของพวกแมงมุม ลักษณะทั่วไปคล้ายขาเดินในพวกแมงป่อง ที่พัฒนามาเป็นก้ามหนีบ
- peduncle** พืดังเคิล (L.pedunculus-ต้นเล็ก ๆ) 1. ต้น หรือก้าน syn: pedicle 2. สัตว: (1) ก้านของพวกหอยปากเปิด และพวกเพรียงเกาะหิน (2) ส่วนที่คอดก้นหรือเอวของพวกแมงมุม (3) แแถบเส้นใยประสาท ทำหน้าที่เชื่อมต่อแต่ละส่วนของสมอง 3. พฤษะ: ก้านหรือแกนกลางของช่อดอก
- pekan** เพแกน ดู fisher
- Peking man** เพคิง แมน ซากดึกดำบรรพ์ของบรรพบุรุษมนุษย์ ถือว่าเป็นเผ่าพันธุ์ที่ใกล้เคียงกับมนุษย์ชวา (Java man - *Pithecanthropus erectus*) เดิมได้รับการตั้งชื่อว่า *Pithecanthropus sinensis* พบว่ามีชีวิตอยู่ในช่วง 500,000-200,000 ปีมาแล้ว ปัจจุบันได้รับการตั้งชื่อว่าเป็นเผ่าพันธุ์หนึ่งของ *Homo erectus* เช่นเดียวกับกับมนุษย์ชวา และถือว่าเป็นบรรพบุรุษของ *Homo sapiens*

- pelage เพลอิจ (Fr.) ขนของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ขนสัตว์ ผม
- pelagic พิแลจิก เกี่ยวข้อง หรือเป็นของทะเลเปิด
- pelagic life พิแลจิก ไลฟ์ สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน่านน้ำเปิด เช่น แพลงตอน nek-
ton, neuston
- pelecypod เพลไซพอด หอยที่จัดอยู่ในชั้น Pelecypoda (Lamellibranchiata,
Bivalvia) มีเปลือก 2 ฝา และมีแผ่นเหงือก ใต้แกหอยนางรม รวม
ทั้งเพรียงเจาะไม้ (เรือ) ด้วย
- pelican เพลิคแคน นกกินปลาขนาดใหญ่มาก อยู่ในวงศ์ Pelecanidae จะงอย
ปากขนาดใหญ่ ยาว ตรง และมีเหนียงใหญ่ใต้จะงอยปาก ปีกยาวมาก
หางเป็นรูปสี่เหลี่ยม ในไทยพบเพียงชนิดเดียว คือ นกกระทุง (spot-
billed pelican - *Pelecanus philippensis*)
- pellagra เพลลากรา (L.pellis- หนึ่ง + Gr.agra-การจับ) อาการเนื่อง
มาจากการได้รับ niacin หรืออนุพันธ์ไม่เพียงพอ มักเกิดร่วมกับการ
ขาด tryptophane พบได้บางแห่งของโลกที่คนนิยมบริโภคเฉพาะข้าว
โพดเป็นอาหารหลัก อาการทั่วไปคือ การอักเสบของกระเพาะอาหาร
และผิวหนังเป็นตุ่มแดง เป็นแผลตกสะเก็ด อาจมีอาการทางประสาท
ร่วมด้วย
- pellet เพลเลท (Fr.pelote- ลูกกลม) 1. ปักซี่: ก้อนอาหารส่วนที่ไม่ถูก
ย่อยแล้วสำรอกออกมาโดยพวกนกแล้วเหยื่อ เช่น นกฮูก ซึ่งกินเหยื่อ
(สัตว์) ทั้งตัว 2. แพทยะ: ยาเม็ด หรืออาหารสำเร็จรูปที่ทำเป็นเม็ด
- pellicle เพลลิเคิล (L.pellicula- หนึ่งเล็ก ๆ) เยื่อบางที่ทำหน้าที่ห่อหุ้ม
เช่น (1) ชั้นผิวที่ยึดหยุ่นได้ของโปรโตชีวหลายชนิด (2) periplast
- pellucid เพลลูซิด (L.pellucidus) ใส โปร่งใส
pellucid zone ชั้นบางใสที่หุ้ม oocyte (ไข่) ของสัตว์เลี้ยง
ลูกด้วยนม syn: zona pellucida
- pelt เพลท หนึ่งสัตว์ หรือหนึ่งของสัตว์พวกที่นำขนและหนังมาทำเครื่องนุ่ง
ห่ม โดยเฉพาะหนังสัตว์ตากแห้งที่ยังไม่ได้นำมาตัดเย็บ
- pelvic เพลวิก (L.pelvis- แอ่ง) เกี่ยวข้อง หรือเป็นของกระดูกสะโพก
หรือกระดูกเชิงกราน
pelvic girdle กระดูกเชิงกราน เป็นกระดูกทำหน้าที่ค้ำจุน
ครีบท้องของปลา หรือขาหลังของสัตว์สี่เท้ารวมทั้งมนุษย์ด้วย ซึ่งประ

- pelvis กอบด้วยกระดูก ilium, ischium และ pubis รวม 3 ชิ้นมาต่อกันเป็นซี่ข้างหนึ่งของกระดูกเชิงกราน คู่ innominate bone เพลวิส โครงสร้างคล้ายอ่าง หรือโพรง เช่น (1) กระดูกสะโพกหรือกระดูกเชิงกรานของคน ซึ่งเกิดจากกระดูกเชิงกราน 2 ซี่กมาต่อกันเป็นวง โดยต่อกันแก่กันค้ำจุนโครงสร้างของลำตัวที่กระดูกกันและกันกับ (sacrum และ coccyx) (2) โพรงหรือช่องของกระดูกเชิงกราน คือช่องที่เป็นทางออกของช่องคลอดในสตรีที่จะกว้างกว่าของบุรุษ (3) ช่องภายในไต ประกอบด้วยส่วนที่แผ่ขยายออกของหลอดเลือด
- penetrance เพเนแทรนซ์ พันธุ์: ความเด่นชัดในการแสดงออกของยีน หรือกลุ่มของยีนที่สามารถปรากฏให้เห็นภายนอกได้
- penetrant เพเนแทรนท์ เนมาโทซิสต์ชนิดหนึ่ง ซึ่งมีท่อไว้แทงเข้าไปในเหยื่อ ทำให้เหยื่อได้รับบาดเจ็บจากพิษที่ปล่อยออกไปจากท่อ
- penquin เพนกวิน นกน้ำ ขาสั้น บินไม่ได้ เป็นนกในแถบซีกใต้ของโลก ปีกมีวิวัฒนาการมาเพื่อใช้ว่ายน้ำหากินในทะเล เช่น king penquin (*Aptenodytes patagonica*) ซึ่งอาศัยอยู่บริเวณคาบสมุทรพาทาโกเนีย ของอเมริกาใต้
- penial setae เพเนเชียล ซีที ปุ่มแหลมทำหน้าที่ช่วยจับคู่ผสมพันธุ์ในพวกหนอนตัวกลม
- penicillate เพนิซิลเลท ส่วนปลายที่มีขนเป็นกระจุกคล้ายแปรง
- penicillin เพนิซิลลิน แอนติบอดีชนิดหนึ่ง สังเคราะห์จากราหลายชนิดโดยเฉพาะจาก *Penicillium notatum* และ *P. chryrogenum* ซึ่งเป็นราพวก ascomycete มีคุณสมบัติยับยั้งการเจริญของแบคทีเรียพวกแกรมลบ และจุลชีพอื่น
- penis(pl.penes, penises) เพนิส (L.) ลึงค์ องคชาติ เป็นอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก ร่างกายของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ห้อยออกมาจากบริเวณส่วนหน้าของกระดูกหัวหน้า รูปร่างกระบอก ประกอบด้วยแท่งเนื้อเยื่อกลมภายในมีโพรง 3 แท่ง หุ้มด้วยหนัง 2 แท่งด้านข้างเรียก corpora cavernosa แท่งกลางเรียก corpus cavernosum ภายในมี urethra (ท่อปัสสาวะ) ซึ่งทำหน้าที่เป็นทางออกของปัสสาวะและน้ำกาม ส่วนปลายบานออกเรียก glans penis ซึ่งเป็นส่วนที่หุ้มไว้ด้วยหนังและกล้ามเนื้อบางยึดหดได้เรียก prepuce (หนังหุ้มปลาย)

- penna (pl. pennae) เพนนา ชนนกที่ล้อมเป็นวงหรือกลุ่ม ซึ่งต่างจากชนนกที่หุ้มตัว เช่น ที่บริเวณหัวเป็นกระดูกที่เรียกว่าหงอน หรือที่หาง ดู remex
- Pennsylvanian period เพนซิลเวเนียน พีเรียด เป็นระยะ หรือคาบหนึ่งภายในระยะ Carboniferous ช่วงต้น (ช่วงปลายคือระยะ Mississippian) ของมหายุค Paleozoic เริ่มตั้งแต่ 345-300 ล้านปีมาแล้ว ระยะเวลาของโลกมีอากาศอบอุ่นและชื้น เป็นระยะที่พืชทั้งในที่ลุ่มและป่าถูกทำให้เป็นถ่านหิน สัตว์เด่นคือ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ แมลง และเริ่มมีสัตว์เลื้อยคลาน
- pent-, penta- เพนท- เพนทา- (Gr.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า มีจำนวนเท่ากับห้า
- pentastomid เพนทาสทอมิด หนอนสั้น สัตว์ขาปล้องลักษณะคล้ายหนอน อยู่ในชั้น Pentastomida เช่น *Linguatula serrata* เป็นปรสิตอยู่โพรงด้านข้างช่องจุกของสัตว์กินเนื้อ
- pentose เพนโทส (Gr. pente- ห้า) น้ำตาลโมโนแซ็กคาไรด์ สูตรทั่วไปคือ $C_5H_{10}O_5$ เป็นส่วนประกอบหลักของกรดนิวคลีอิก
- pepsin เปปซิน (Gr. pepsis- การย่อยอาหาร) 1. เอนไซม์ที่เป็นส่วนประกอบหลักของน้ำย่อยจากกระเพาะอาหาร ผลิตจากเซลล์หลักของต่อมในกระเพาะอาหาร ทำหน้าที่ช่วยย่อยโปรตีน ซึ่งจะได้ผลดีเมื่อ pH อยู่ระหว่าง 1.5-2 2. สารที่มีเอนไซม์เปปซินเป็นส่วนประกอบ ได้มาจากชั้นมิวคอสซาของกระเพาะอาหารของหมู
- pepsinogen เปปซิโนเจน (Gr. pepsis-การย่อย + gennan-ผลิต) คือ zymogen ซึ่งอยู่ในรูปของแกรนูลในเซลล์หลักของต่อมในกระเพาะอาหาร เป็นสารต้นของเปปซิน
- peptic เปปติก (Gr. peptikos) 1. เกี่ยวข้องกับการย่อยอาหาร 2. เกี่ยวข้องกับเปปซิน
peptic ulcer แผลเปื่อยที่เกิดขึ้นบริเวณผนังส่วนปลายของหลอดอาหาร ถ้าเกิดขึ้นในกระเพาะอาหารมักอยู่บริเวณส่วนกระพุ้งเล็กของกระเพาะ ถ้าเกิดขึ้นในลำไส้เล็กมักอยู่ที่ส่วน duodenum หรือ jejunum อาการโดยทั่วไปคือ ปวดท้องต่อเนื่องบริเวณกระเพาะอาหารตอนบน โดยเฉพาะหลังการกินอาหาร
- peptidase เปปทิเดส เอนไซม์ที่ทำหน้าที่ย่อยสลายเพปไทด์ให้เป็นกรดอะมิโน

peptide	เพปไทด์ (Gr.peptein-ย่อย) สารประกอบที่เกิดจากการรวมตัวกันของกรดอะมิโน หรือเกิดจากการย่อยสลายด้วยน้ำของโปรตีน อาจประกอบด้วยกรดอะมิโนเพียง 2 โมเลกุล เรียกว่า dipeptide หรือประกอบด้วยกรดอะมิโนหลายโมเลกุลเรียก polypeptide
peptide bond	เพปไทด์ บอนด์ พันธะที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อกรดอะมิโน 2 โมเลกุลเข้าด้วยกัน
peptide linkage	เพปไทด์ ลิงเกจ การเชื่อมต่อหมู่อะมิโนเข้ากับหมู่คาร์บอกซิลของกรดอะมิโนต่างโมเลกุลกัน ทำให้กรดอะมิโนมีพันธะกันได้ตั้งแต่ 2 โมเลกุลขึ้นไป เกิดเป็น dipeptide จนถึง polypeptide
peptone	เพปโตน (Gr.pepton- การย่อย) สารประกอบโปรตีนที่ได้จากการย่อยสลายด้วยน้ำของโปรตีนโมเลกุลใหญ่ โดยเฉพาะจาก pepsin เป็นผลผลิตจากการย่อยที่อยู่ระหว่าง protease และ peptide มีคุณสมบัติละลายน้ำได้ แต่ไม่จับก้อนเมื่อถูกความร้อน
per-	เพอร์- (L.) 1. ใช้ได้ขว หรือนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่าผ่านตลอด โดย โดยวิธี(หรือวิถีทาง)ของ 2. เคมี: เวเลนซีสูงสุดของธาตุที่มีเวเลนซีได้หลายเวเลนซี เช่น Fe เวเลนซีสูงสุดคือ 3
per anum	เพอร์ เอนัม (L.) ผ่านทาง หรือโดยทางทวารหนัก
perception	เพอร์เซปชัน (L.perception- รับรู้) 1. การรับรู้สัมผัสต่อสิ่งของ 2. การเข้าใจได้ชัดเจน 3. การสำเนียงได้ชัด โดยสามารถบอกความแตกต่างสิ่งที่รับรู้ได้ชัดนั้นจากสิ่งอื่น
perch ¹	เพิร์ช แท่งยาว หรือท่อนไม้ที่อยู่ตามแนวนอน หรือกึ่งก้านของต้นไม้ซึ่งเป็นที่จับเกาะของนก
perch ²	เพิร์ช 1. ปลาน้ำจืดขนาดเล็ก อยู่ในวงศ์ Percidae อันดับ Perciformhida โดยเฉพาะ yellow perch(<i>Perca flavescens</i>) 2. ปลาน้ำจืดหรือปลาทะเล ที่เป็นปลากระดูกแข็งในชั้น Teleostei และเป็นพวกที่มีก้างแข็งภายในครีบ เช่น climbing perch(<i>Anabas testudineus</i>), pike perch หรือ walleye(<i>Stizostedion vitreum</i>), และ white perch (<i>Roccus americanus</i>)
perclusion	เพอร์คลูชัน ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้
percolation	เพอร์คอลลชัน (L.percolatio) 1. การกรอง หรือการปล่อยให้ไหลซึมผ่าน 2. การสกัดเอาแต่น้ำ หรือการชง เช่น การใช้น้ำร้อน

	หรือสารละลายสะกัดหรือซังสารละลายที่เป็นตัวยาออกมาจากชาวง
percomorph	เพอร์คอมอร์ฟ เกี่ยวข้อง หรือเป็นของปลาในอันดับ Percomorphi (Percomorphida) ซึ่งเป็นปลากระดูกแข็งที่มีก้างอยู่ในครีบ เช่น พวก perch, bass, sunfish, mackerel (พวกปลาอินทรี) และ tuna (พวกปลาโอ)
percussion	เพอร์คัสชัน (L.percussio-การตี) การเคาะตรวจ เป็นการเคาะด้วยมือหรือเครื่องสำเร็จ(ค้อน) ที่แพทย์ใช้เพื่อฟังเสียงสะท้อนที่ออกมาจากอวัยวะภายใน เป็นการประกอบการวินิจฉัยอย่างคร่าว ๆ ว่า ปกติหรือผิดปกติ
peregrine	เพเรกรีน ต่างถิ่น นำเข้ามาจากภายนอก ไม่อยู่กับที่ อพยพ
pereirine	เพไรรีน (Jonathan Pereira เกษีกรชาวอังกฤษ 1804-1853) สารแอลคาลอยด์ สะกัดมาจากเปลือกพืช pereira (<i>Geissospermum loeve</i>) ใช้เป็นยารักษาอาการใช้แทนยาควินิน
pereiopod	เพไรโอพอด รยางค์อกของสัตว์พวกกุ้ง ทำหน้าที่เป็นขาสำหรับเดิน
perennibranch	เพเรนนีแบรนช์ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำที่ยังมีเหงือกอยู่ตลอดชีวิต เช่น mud puppy
perflation	เพอร์เฟลชัน (L.perflatio) การเป่าลมเข้าไปในช่อง หรือโพรง เพื่อให้พองตัวหรือขยายตัวออก หรือเพื่อต้องการขับสารหรือสิ่งคัดหลั่งออกมาจากโพรงนั้น
perforation	เพอร์ฟอเรชัน (L.perforatus- แทะเป็นรู) 1. การเจาะทะลุ เช่นแผลเน่าที่ทำให้เป็นรูทะลุ 2. การเจาะให้เป็นรู
perfusion	เพอร์ฟิวชัน (L.perfundere-เทผ่าน) 1. การกำซาบ เป็นการทำให้ของเหลวแผ่ล้อมรอบหรือทะลุผ่านเข้าไปในสาร 2. การกรอกเข้าไปเป็นการเทของเหลวเข้าไปในช่องของอวัยวะ 3. การให้อาหารเสริมหรือออกซิเจนเข้าไปในอวัยวะหรือเนื้อเยื่อ โดยฉีดเข้าไปในท่อที่เหมาะสมหรือหลอดเลือด
peri-	เพริ- (Gr.) คำน่าหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า รอบ ๆ หรือประมาณ
periapical	เพริเอพิคัล (Gr.peri-รอบ ๆ + L.apex-ปลาย) รอบปลายรากฟัน
periblast	เพริบลาสท์ (Gr.peri-รอบ ๆ + blastos- เขีร์ม) เซลล์ที่มีการแบ่งตัวเร็วบริเวณขอบของแผ่น blastodisc พบในไข่ที่มีไข่แดงมาก

- peribranchial** เพรินบรันเคียล (Gr.peri- รอบ ๆ + L.branchia- เหงือก)
บริเวณรอบเหงือก
peribranchial cavity ช่องรอบเหงือกของสัตว์พวก tunicate และ lancelet syn: atrium
- pericardiac, pericardial** เพริคาร์ดิแอค เพริคาร์เดียล (Gr.peri- รอบ ๆ + kardia- หัวใจ) เกี่ยวข้องกับถุงหุ้มหัวใจ หรือรอบหัวใจ
pericardial cavity ช่องภายในชั้นบางของถุงหุ้มหัวใจ ซึ่งล้อมรอบหัวใจ
pericardial sinus ส่วนหนึ่งของช่องไหลเวียนของเลือด (hemocoel) ในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง เป็นช่องที่ล้อมรอบหัวใจ
- pericardium** เพริคาร์เดียม (Gr.peri-รอบ ๆ + kardia- หัวใจ) 1. ในสัตว์มีกระดูกสันหลัง คือ ถุงหุ้มหัวใจ เป็นเยื่อบาง 2 ชั้น ชั้นนอกเรียก parietal pericardium ชั้นในเรียก visceral pericardium หรือ epicardium ช่องระหว่างชั้นทั้งสองของถุงหุ้มหัวใจ คือ ช่อง pericardial cavity ซึ่งภายในมีของเหลวใสบรรจุอยู่ 2. ในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง คือ ช่องรอบหัวใจเรียก pericardial sinus
- perichondrium** เพริคอนเดรียม (Gr.peri- รอบ ๆ + chondros- กระดูกอ่อน) เยื่อหุ้มกระดูกอ่อนที่ล้อมรอบกระดูกอ่อน ยกเว้นบริเวณข้อ มีเส้นใยเหนียวเป็นส่วนประกอบหลัก
- periderm** เพริเดิร์ม (Gr.peri-รอบ ๆ + derma- หนัง) 1. คัพภะ: ชั้นนอกสุดของเนื้อเยื่อที่กำลังเจริญมาเป็นหนังในสัตว์มีกระดูกสันหลัง 2. สัตว์: perisarc ของสัตว์พวก hydroid 3. พืช: ชั้นนอกสุดของเปลือกของลำต้นและรากที่มีอายุมาก ประกอบด้วยชั้น cork cambium และชั้น cork ทำหน้าที่ป้องกันโครงสร้างภายใน
- perihemal** เพริเฮมัล รอบ ๆ หลอดเลือด เช่น perihemal canal ของสัตว์พวกดาวทะเล, perihemal coelom เป็นช่องว่างรอบหลอดเลือดของสัตว์พวก enteropneustan
- perikaryon** เพริแคเรียน (Gr.peri- รอบ ๆ + karyon- นิวเคลียส) ส่วนที่เป็นตัวเซลล์ของเซลล์ประสาท ไม่รวมส่วนที่เป็นแขนงคือ แอกซอนและเดนไดรต์

perilymph	เพริลิมพ์ (Gr.peri-รอบ ๆ + L.lympha- ซีรัม) ของเหลวคล้ายน้ำเหลืองที่อยู่ในห้องระหว่างส่วน membranous labyrinth และ bony labyrinth ของห้องหู(cochlea)ภายในหูส่วนใน ทำหน้าที่รับแรงสั่นสะเทือนที่มาจากกระดูกโกลน(stapes) เพื่อส่งต่อไปยังอวัยวะรับเสียงอีกทอดหนึ่ง comp: endolymph
perimysium	เพริมิเซียม (Gr.peri-รอบ ๆ + mys- กล้ามเนื้อ) ปลอดภัยกล้ามเนื้อ เป็นชั้นบางของเส้นใยเหนียวที่หุ้มรอบมัดกล้ามเนื้อ มัดเล็ก ๆ แต่ละมัด ซึ่งอยู่ภายในมัดกล้ามเนื้อมัดใหญ่
perinatal	เพริเนทัล (Gr.peri-รอบ ๆ + L.natalis-การเกิด) ซึ่งเกิดขึ้นในระยะเวลา ก่อน ระหว่าง หรือหลังการเกิด
perineal	เพรินีล (Gr.perinaion- ขาหนีบ) เกี่ยวข้อง หรืออยู่ที่ขาหนีบ
perinium	เพรีเนียม (Gr.perineos-ขาหนีบ) 1. ขาหนีบ คือบริเวณช่องของกระดูกเชิงกราน รวมบริเวณที่ทำหน้าที่เป็นพื้นของช่องและโครงสร้างที่เกี่ยวข้อง 2. เมื่อใช้เฉพาะ (1) ในเพศชาย คือบริเวณระหว่างทวารหนัก และถุงหุ้มอัณฑะ (2) ในเพศหญิง คือบริเวณระหว่างทวารหนัก และอวัยวะสืบพันธุ์ส่วนนอก(แคมออก)
perineureum	เพรีนิวาเรียม (Gr.peri- รอบ ๆ + neuron- เซลล์ประสาท) ปลอดภัยเส้นใยประสาท คือส่วนที่เป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพันที่มีเส้นใยเหนียวหุ้มส่วนที่เป็นแกนของเซลล์ประสาท โดยเฉพาะส่วนแอกซอน
period	พีเรียด (L.periodus) 1. ระยะเวลาระหว่างปรากฏการณ์ต่อเนื่องสองระยะ เช่น (1) ธรณี: ระยะหรือคาบ ซึ่งแบ่งย่อยลงมาจากมหายุค (2) สรีร: รอบเดือน(ระดู) 2. ระยะเวลาของการติดเชื้อ เช่น incubation period - ระยะฟักตัวของเชื้อ
periodicity	เพรีโอดีซีที 1. สภาวะของการมีรอบเดือน 2. อัตราการขึ้นและลงหรือการขาดเป็นช่วง ๆ ของผลการรักษาทางกายภาพบำบัดที่ใช้วิธีรักษาเพียงวิธีเดียว 3. นิเวศ: ภาวะเป็นคาบ คือ ช่วงระยะเวลาที่สิ่งมีชีวิตมีการก่อฤทธิ์เพื่อกิจกรรมต่างๆ เช่น nocturnal periodicity- ภาวะเป็นคาบกลางคืน คือมีการออกหากินในช่วงเวลากลางคืน
periosteum	เพรีออสเทียม (Gr.periosteon) เยื่อหุ้มกระดูก เป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพันที่มีเส้นใยเหนียวเป็นส่วนประกอบหลัก ทำหน้าที่หุ้มกระดูก ยกเว้นบริเวณข้อ ประกอบด้วยชั้นนอกที่มีเส้นใยอัดแน่นและหลอดเลือด

- ส่วนชั้นในเป็นเซลล์เนื้อเยื่อเกี่ยวพันซึ่งมีเซลล์ทำหน้าที่เป็น osteoblast ช่วยเสริมสร้างเนื้อกระดูกขึ้นมาใหม่เมื่อเกิดบาดแผลที่กระดูก นอกจากนี้ยังทำหน้าที่นำหลอดเลือดมาเลี้ยงกระดูกและเป็นที่ยึดเกาะของกล้ามเนื้อและเอ็นด้วย
- periostracum** เพรียอสเทรคัม ชั้นบางนอกสุดของเปลือกหอย ลักษณะคล้ายเขาสัตว์มีส่วนประกอบหลักเป็นสารพวกโคติน เป็นชั้นที่เกิดขึ้นแรกสุด สร้างจากเซลล์ที่ขอบของแมนเทิล ทำหน้าที่ป้องกันชั้นถัดเข้าไปของเปลือกมีต่างกัน ชั้นกับการมีสารสีที่เป็นส่วนประกอบของชั้นบางนี้
- periostic** เพรียออสติก (Gr.peri- รอบ ๆ + os, ot- หู) อยู่บริเวณหู โดยเฉพาะหูส่วนใน
periostic bone กระดูกแมสทอยด์และส่วนที่แข็งคล้ายหินของกระดูกขมับ
- peripheral** เพรียเฟรัล (Gr.peri- รอบ ๆ + pherein- มีอยู่) มีตำแหน่งอยู่ที่หรือเกี่ยวข้องกับบริเวณรอบนอกห่างจากศูนย์กลาง
peripheral nervous system ระบบประสาทรอบนอก ทำหน้าที่เชื่อมโยงระบบประสาทส่วนกลางกับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ประกอบด้วยเส้นประสาทสมอง เส้นประสาทไขสันหลัง และปมประสาทหน้าที่หลักคือ ควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ
- periphery** เพรียเฟรั (Gr.periphēria) ผิวรอบนอก หรือบริเวณรอบนอกของโครงสร้าง หรือร่างกาย
- periphyton** เพรียไฟทอน สิ่งมีชีวิตที่เกาะติดอยู่บนผิวของพืชใต้น้ำ เช่น ไฮดรา ที่เกาะติดอยู่กับสาหร่าย
- Periplaneta** เพรียพลาเนตา ชื่อสกุลของแมลงสาปในอันดับ Orthoptera มีหลายชนิดที่เป็นพาหะของโรคที่เกิดจากแบคทีเรีย โปรโตซัวและไข่ของปรสิต โดยแมลงสาปนำสิ่งที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรคมานับเป็นกับอาหาร แมลงสาปถือเป็นแมลงที่ทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมและมีการแพร่กระจายได้ดีไปทั่วโลก พบได้ทั่วไปรวมทั้งในประเทศไทยด้วย เช่น *Periplaneta americana*
- periplast** เพรียพลาสท์ (Gr.peri-รอบ ๆ + plassein-ทำเป็นรูปร่าง) 1. เยื่อชั้นนอกสุดของสาหร่ายบางชนิดทำหน้าที่เป็นผนังเซลล์ 2. โพรโทพลาซึมที่ล้อมรอบนิวเคลียส 3. เมทริกซ์ของอวัยวะหรือส่วนของอวัยวะ

- peripneustic** เพรินุสติก มีรูหายใจ (spiracle) เรียงกันเป็นแถวตามยาวสองข้างของลำตัว
- periproct** เพริพรอคท์ โครงสร้างที่ล้อมรอบบริเวณทวารหนักของหอยเม่น
- perisarc** เพรินซาร์ค ชั้นบางของสารประกอบไคทิน โปร่งใส ทำหน้าที่หุ้มชั้น coenosarc ของสัตว์พวกไฮโดรซัวที่รวมกันอยู่เป็นโคโลนี เช่น ในสกุล *Obelia* syn: periderm
- perissodactyl** เพรินซอดัคทิล สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในอันดับ Perissodactyla ได้แก่พวกสัตว์กีบเดี่ยว การวางเท้ารับน้ำหนักตัวใช้กับยืนพื้น (unguligrade) เช่น ม้า ม้าลาย สมเสร็จ แรด
- peristalsis** เพรินสตัลซิส (Gr. peri- รอบ ๆ + stalsis- การหดตัว) การบีบตัวหรือบีบรัด เป็นกระบวนการเคลื่อนไหวแบบคลื่นเป็นจังหวะของท่อกลวงของร่างกายที่ผนังล้อมรอบด้วยกล้ามเนื้อเรียบที่ทำงานภายนอกอำนาจจิตใจ โดยเฉพาะระบบทางเดินอาหาร ซึ่งมีกล้ามเนื้อเรียบล้อมรอบทั้งตามแนวยาวและแนวขวางเป็นวงกลม กล้ามเนื้อจะหดตัวและคลายตัวเป็นจังหวะต่อเนื่อง ทำให้อาหารจากส่วนต้นของระบบทางเดินอาหารถูกบีบให้เคลื่อนตัวไปทางส่วนปลาย
- peristome** เพรินสโตม (Gr. peri- รอบ ๆ + stoma- ปาก) 1. สัตว์: บริเวณรอบปาก เช่น (1) ช่องที่นำเข้าสู่ช่องปาก (cytostome) ของโปรโตซัวพวกซีลิเอท (2) โครงสร้างเยื่อบางเรียบรอบปากของสัตว์พวกดอกไม้ทะเลและเอไคโนเดิร์ม (3) ขอบช่องเปิดฝาเปลือกของหอยฝาเดี่ยว (4) กีบ: ขอบล่างของหัวที่ล้อมรอบและเป็นขอบของปากแมลง 2. พืช: โครงสร้างคล้ายซี่ฟันเรียงเป็นวงรอบช่องเปิดของอับสปอร์พืชพวกมอส
- peristomium** เพรินสโตเมียม ปล้องแรกของลำตัวที่อยู่ติดกับส่วนหัวและล้อมรอบปาก สัตว์พวกไส้เดือนดินสกุล *Pheretima* จะขีดหดได้คลุมปากที่อยู่ด้านล่างซึ่งเรียกว่า prostomium
- peritoneum** เพรินโทเนียม (L. และ NA) เยื่อช่องท้อง เป็นเยื่อบางใสมีต้นกำเนิดมาจากเนื้อชั้นเมโซเดิร์ม ทำหน้าที่บุนึ่งช่องท้องและหุ้มอวัยวะภายใน
- peritreme** เพรินทรีม 1. ขอบช่องเปิดเข้าสู่เปลือกไข่หรือเปลือกหอย 2. แผ่นแข็งที่ล้อมรอบช่องหายใจของพวกแมลง 3. แผ่นแข็งที่ทำหน้าที่ล้อมรอบ stigma หรือท่อสารไคทินซึ่งตรงไปยัง stigma ของสัตว์พวกแมงมุม

- peritrich** เพริทริช (Gr.peri-รอบ ๆ + thrix-ขน) โปรโตชีวพวกซิลิเอท อยู่ในอันดับ Peritrichida เช่น *Vorticella*
- peritrichous** เพริทริคัส 1. มีรูปร่างด้านหน้าของลำตัวโป่งพองออก และมีขน หมายถึงลักษณะของพวกโปรโตชีว 2. มีแฟลเจลลาคลุ่มผิววนอกทั้งหมด หมายถึงลักษณะของพวกแบคทีเรีย
- permafrost** เพอร์มาฟรอสต์ ดินชั้นใต้ผิวดินในเขตหนาวหรือใกล้เขตหนาว ซึ่งน้ำ จะจับเป็นน้ำแข็งตลอดปี เป็นการจำกัดมิให้รากพืชหยั่งลึกลงไปใต้ดิน เป็นชั้นดินของชีวนิเวศแบบ tundra
- periwinkle** เพริวิงเคิล 1. สัตว: หอยฝาเดี่ยวขนาดเล็กสกุล *Littorina*
2. พืชสกุล *Vinca* อยู่ในวงศ์พวก dogbane (Apocynaceae) อีกชื่อหนึ่งคือ myrtle
- permanent** เพอร์มาเนนท์ (L.per-ตลอด + manere-ยังคงอยู่) ทนทาน ยืนยาวไม่เปลี่ยนแปลง
- permanent teeth ฟันแท้ เป็นฟันชุดที่สอง ฟันชุดแรกคือฟันน้ำนมที่ทยอยกันหลุดไป ในคนมีฟันแท้ 32 ที่ ประกอบด้วยฟันตัด 8 ที่ เขี้ยว 4 ที่ ฟันกรามหน้า 8 ที่ และฟันกราม 12 ที่ ฟันกรามซี่สุดท้าย จะเริ่มขึ้นเมื่ออายุเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์แล้ว และอาจขึ้นไม่ครบทั้ง 4 ที่ หรือขึ้นแล้วเอียง เนื่องจากคนมีวิวัฒนาการทางกรไกร์สั้นกว่าลิง ทำให้ ฟันที่สำหรับรองรับฟันกรามน้อยลง
- permeability** เพอร์มีอาบิลิตี (L.permeabilis) ความมีสภาพให้ซึมได้ หมายถึง ความสามารถของสารในการทะลุผ่านเยื่อบาง โดยเฉพาะเยื่อหุ้มเซลล์
- permeant** เพอร์มีนัท เพอร์มีแอนท์ สัตว์ที่สามารถเคลื่อนที่ได้อย่างอิสระจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง
- permeate** เพอร์มีเอท (L.permeare-ซึมผ่าน) 1. ผ่านเข้าไปในสาร หรือ ผ่านทะลุสาร 2. ซึมผ่านรูของเยื่อบาง
- Permian period** เพอร์เมียน พีเรียด คาบสุดท้ายของมหายุค Paleozoic ก่อน เข้าสู่มหายุค Mesozoic เป็นคาบที่เริ่มจาก 280 ล้านปีมาแล้ว และมี ช่วงอยู่ประมาณ 55 ล้านปี ในคาบนี้มีการแพร่กระจายของสัตว์เลื้อยคลาน พืชที่มีระบบท่อลำเลียงขั้นต่ำเริ่มลดลง อุณหภูมิของโลกเย็นลง มีการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตเป็นจำนวนมาก

pernicious	เพอร์นิจิอัส (L.perniciosus-สลายลง) แตกสลาย ถึงตาย เป็นอันตรายร้ายกาจ pernicious anemia อาการโรคของโลหิตร้ายแรงชนิดหนึ่ง โดยมีเม็ดเลือดแดงลดลงต่อเนื่อง กล้ามเนื้ออ่อนเพลีย ระบบย่อยอาหารและระบบประสาทผิดปกติ อาจถึงขั้นเสียชีวิตถ้าไม่ได้รับการรักษา ด้วยการกินวิตามินบี 12 และอาหารที่มีธาตุเหล็ก ดู anemia
pernio	เพอร์นิโอ (L.) อาการผิวหนังแตกเนื่องจากอากาศหนาว
pero-	เพโร- (Gr.peros-พิการ) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า พิการ หรือรูปร่างผิดปกติ
perobrachius	เพโรเบรเคียส (Gr.peros-พิการ + brachion-แขน) มีความพิการของแขนและมือ
perodactylia	เพโรดักทิลเลีย (Gr.peros-พิการ + daktylos-นิ้ว) ทารกที่นิ้วกุดตั้งแต่หนึ่งนิ้วขึ้นไปมาตั้งแต่กำเนิด
peromelia	เพโรเมเลีย (Gr.peros-พิการ + melos-ขา) ทารกที่มีขาอ่อนปลายพิการ หรือกุดมาแต่กำเนิด
peromelus	เพโรเมลัส (Gr.peros-พิการ + melos-ขา) ผู้ที่มีความพิการของแขนและขา รวมถึงผู้ที่แขนขาถูกตัดด้วย
peronium	เพโรเนียม รอยที่อยู่บนผิวหนังของเมดูซาบางชนิด ภายในประกอบด้วยเนมาโทซิสท์ กล้ามเนื้อ และเส้นใยประสาท ซึ่งยื่นออกมาจากส่วนในของหมวดสัมผัสเข้าไปในส่วนบน(exumbrella)
per oral	เพอร์ ออรัล (L.per-ผ่านตลอด + os, or-ปาก) การให้ยา หรือสารผ่านเข้าทางปาก
peroxidase	เพอรอกซิเดส (L.per-ผ่านตลอด + oxys-กรด + ase-เอนไซม์) เอนไซม์ที่พบได้ทั่วไปในพืช และพบมากในเซลล์ของบางอวัยวะในสัตว์ ทำหน้าที่เร่งปฏิกิริยาปล่อยออกซิเจนจากไฮโดรเจนเพอร์ออกไซด์เพื่อเข้าสู่เนื้อเยื่อที่ต้องการออกซิเจน เป็นเอนไซม์ที่จำเป็นสำหรับกระบวนการหายใจระดับเซลล์
peroxisome	เพอรอกซิโซม เซลล์ออร์แกเนลล์ที่หุ้มด้วยเยื่อบางคล้ายคลึงกับเยื่อหุ้มเซลล์ ภายในมีเอนไซม์ตั้งแต่หนึ่งชนิดขึ้นไป ขึ้นอยู่กับหน้าที่ของเซลล์ในแต่ละอวัยวะ ส่วนใหญ่จะเป็นเอนไซม์ที่เกี่ยวข้องกับปฏิกิริยาออกซิเดชันและรีดักชันที่ทำหน้าที่ย่อยกรดอะมิโน กรดแลกติกและสารอื่นให้โมเลกุล

	เล็กลง เป็นออร์แกนเนลล์ที่มีการก่อกำเนิดในเซลล์สัตว์ โปรโตซัว ไซตัส และเซลล์พืช
persistent	เพอร์ซิสเทนท์ 1. สัตว: คงอยู่มักใช้กับโครงสร้างของตัวอ่อนที่ปกติจะเปลี่ยนไป หรือสลายไป เช่น persistent notochord - โนโทคอร์ดที่ยังคงเหลืออยู่จนถึงวัยโตเต็มวัย peristent gill - เหงือกที่ยังคงมีอยู่จนถึงวัยโตเต็มวัย 2. พืช: โครงสร้างที่ทนทานไม่หลุดร่วงไป เช่น ใบที่ยังติดอยู่กับกิ่งตลอดฤดูหนาว หรือ persistent calyx - วงของกลีบเลี้ยงที่ยังคงอยู่ แม้มดดอกจะเจริญมาเป็นผลแล้ว พบในผลของมะเขือ ละครุด และพืชอื่นอีกมากมาย
perspiration	เพอร์สปิเรชัน (L.perspirare-หายใจผ่าน) เหงื่อ การออกเหงื่อ เป็นของเหลวที่มีเกลือ ถูกขับออกมาจากต่อมเหงื่อในชั้นหนัง สสารประกอบหลักในเหงื่อนอกจากน้ำแล้วคือ โซเดียมคลอไรด์ สสารประกอบของพอสเทสเซียม แคลเซียม และยูเรีย
pertubam	เพอร์ทิวแบม (L.) ผ่านทางท่อหรือโดยทางหลอดเช่น การให้อาหารหรือยาที่เข้าสู่ร่างกายผู้ป่วยโดยผ่านทางท่อที่สอดเข้าไปในหลอดเลือด
pertussis	เพอร์ทิสซิส (L.per-เพิ่ม + tussis-ไอ) อาการไอกรน เป็นโรคติดต่อเฉียบพลัน เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรีย <i>Bordetella pertussis</i> อาการทั่วไปเริ่มจาก ไอรุนแรงโดยไม่มีเสมหะ ตามด้วยการไอกระตุก และมีอาการหายใจหอบกรน มักเกิดกับทารกแรกเกิดจนถึง 3 เดือน syn: whooping cough
pes(pl. pedes)	เพส (L.และ NA) เท้าหรือโครงสร้างคล้ายเท้า ในสัตว์มีกระดูกสันหลังประกอบด้วย ข้อมเท้า เท้า และนิ้วเท้า
pessimum	เพสซิมัม (L.pessimus- ร้ายที่สุด) สภาวะเลวร้ายที่สุดที่สิ่งมีชีวิตสามารถมีชีวิตรอดอยู่ได้
pessulus	เพสซิวลัส โครงสร้างแข็งที่กอดห้ามตอนล่างของหลอดลมในสัตว์พวกนก
pest	เพสท์ (L.pestis-โรคระบาด กาวีโรค) 1. แพทย์: โรคระบาดถึงชีวิต โดยเฉพาะกาฬโรค 2. ชีว: สิ่งมีชีวิตที่ก่อให้เกิดปัญหาการบกวน เป็นพิษ หรือทำลายสิ่งมีชีวิตอื่น เช่น insect pest - แมลงศัตรู
pesticide	เพสทิไซด์ (L.pestis- โรคระบาด ศัตรู + cida- ผู้ฆ่า) สารฆ่าศัตรูสัตว์และพืช ปัจจุบันมีการพัฒนาและใช้กันแพร่หลาย ส่วนใหญ่เป็นสารเคมีที่เป็นพวกอะโรเมติกไฮโดรคาร์บอนด์และอนุพันธ์ เช่น ดีลดีน

- พาราไทออน การจำแนกชนิดสารฆ่าศัตรูสัตว์และพืช มักจำแนกตามสิ่งที่ต้องการฆ่าหรือกำจัด เช่น fungicide - สารฆ่ารา, insecticide - สารฆ่าแมลง, herbicide - สารฆ่าวัชพืช
- pestilence** **เพสทิเลนซ์** (L.pestilentia) 1. โรคติดต่อร้ายแรง เช่น กาฬโรค 2. โรคระบาด
- petiole** **เพทิโกล** (L.petiolum) 1. สัตว: โครงสร้างลักษณะเป็นก้าน เช่น (1) ก้านของกระดูกอ่อน epiglottis (2) ก้านที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อกับส่วนอกและส่วนท้องของแมลงบางชนิด (มด ผึ้ง ตั๊กแตน แมลงสองปีก) และแมงมุม 2. พืช: ก้านใบของใบประกอบ syn: pedicel, peduncle
- petrel** **เพเทรล** นกทะเลวงศ์ Procellariidae มักเรียกกันในชื่อ stormy petrel หรือ Mother Carey's chicken ไม่พบในไทย
- petri-, petro-** **เพทริ- เพโทร-** (L.petra-หิน) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า เกี่ยวข้องกับหิน
- petricolous** **เพทริคอลลัส** อาศัยอยู่ในโพรงหิน หรืออยู่ในระหว่างก้อนหิน
- petrification** **เพทริฟิเคชัน** (L.petra- หิน + facere- ทำให้เป็น) การกลายเป็นหิน เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงสารประกอบอินทรีย์ให้แข็งเป็นหิน ด้วยการแทรกซึมเข้าไปแทนที่โมเลกุลของสารอินทรีย์โดยสารประกอบของแร่ธาตุที่แข็งตัวได้ เช่น ซิลิกา เข้าไปแทนที่ซากสัตว์หรือพืช ทำให้เป็นซากดึกดำบรรพ์ syn: petrification
- petroleum** **เพโตรเลียม** (L.petra-หิน + oleum-น้ำมัน) ปิโตรเลียม เป็นน้ำมันดิบที่ได้จากรอยแยกของชั้นหินเกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยาที่ทำให้จุลินทรีย์ถูกกักอยู่ระหว่างชั้นหิน ด้วยความร้อนและแรงกดดันนานนับร้อยล้านปี จึงเปลี่ยนแปลงเป็นสารประกอบไฮโดรคาร์บอนหลายชนิด นำมากลั่นลำดับส่วนแยกออกเป็นน้ำมันชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในอุตสาหกรรมได้
- petrous** **เพทริส** (L.petrosus) 1. คล้ายหิน 2. ส่วนที่แข็งคล้ายหินของกระดูกหลังหู ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระดูกขมับ syn: petrosal
petrous ganglion ปมประสาทอันที่อยู่ข้างในของเส้นใยประสาท glossopharyngeal

- pewee** เพวี นกขนาดเล็ก อยู่ในวงศ์นกจับแมลง (Tyrannidae) เช่น wood pewee (*Contopus virens*) ไม่มีในไทย
- Peyer's path** เพเยอร์'ส แพทช์ (Johann Conrad Peyer นักการวิภาคชาวสวิส 1653-1712) กลุ่มของต่อมน้ำเหลือง พบบริเวณผนังลำไส้เล็กส่วน ileum ใกล้กับส่วนที่จะไปต่อกับลำไส้ใหญ่ส่วน colon รูปกลม หรือรูปไข่ ขนาดประมาณ 1x2-3 เซนติเมตร
- PGA** พีจีเอ ชื่อย่อของ pteroyl glutamic acid หรือกรด folic (folacin) ละลายน้ำได้ จัดอยู่ในกลุ่มวิตามินบีรวม เรียกว่า vitamin B-9 พบได้ในอาหารทั่วไป โดยเฉพาะพวกข้าว และถั่ว ทำหน้าที่ช่วยให้การสร้างเม็ดเลือดแดงเป็นไปตามปกติ ช่วยให้ระบบประสาทของทารกเจริญ ตลอดจนการเจริญทั่วไปของร่างกาย ถ้าขาดมักพบในผู้สูงอายุตั้งแต่วัย 55 ปีขึ้นไป ทำให้เกิดอาการโลหิตจาง
- phacella** ฟาเซลลา โครงสร้างเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารที่ยาวเป็นเส้น เรียงเป็นแถวอยู่บนผิวด้านล่าง (subumbrella) ของผนังกันส่วนที่เป็นรูปร่มในสัตว์พวกแมงกะพรุน
- phag-, phago-** ฟาก- ฟาโก- (Gr. phagein-กิน) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า เป็นผู้กิน หรือเกี่ยวข้องกับการโอบล้อมเพื่อการกิน
- phage** ฟาจ (Gr. phagein-กิน) สิ่งมีชีวิตที่มีคุณสมบัติพิเศษที่สามารถส่งเอนไซม์ออกไปเพื่อย่อยสลายแบคทีเรียได้ มีกรรมชาติเป็นพวกไวรัส เช่น bacteriophage
- phagocyte** ฟาโกไซท์ (Gr. phagein-กิน + kytos-เซลล์) เซลล์ที่ทำหน้าที่กินและย่อยสลายที่กินเข้าไป (แบคทีเรีย โปรโตซัว เศษเซลล์ คอลลอยด์) เช่น ของระบบเลือดน้ำเหลือง (macrophage, histiocyte, reticular cell ของต่อมน้ำเหลือง, Kupffer's cell ของตับ) และเซลล์เม็ดเลือดขาว แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ macrophage ที่มีนิวเคลียสขนาดใหญ่อันเดียว ทำหน้าที่กินเนื้อเยื่อที่ตายแล้วและเซลล์แปลกปลอม กับ microphage ซึ่งทำหน้าที่กินแบคทีเรีย
- phagocytosis** ฟาโกไซโทซิส (Gr. phagein-กิน + kytos-เซลล์ + osis-เพิ่ม) การโอบล้อมเพื่อกินและย่อยสิ่งแปลกปลอม (แบคทีเรีย ผงฝุ่น สารสี) โดยเซลล์ฟาโกไซท์ comp: pinocytosis

- phagotroph** ฟาโกทรอป สิ่งมีชีวิตที่กินอาหารเป็นของแข็ง เช่น ข้าว เนื้อสัตว์ รวมถึงโปรโตซัวที่มีรูปร่างปาก เช่น พารามีเซียมด้วย
- phalanger** ฟานลงเกอร์ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีถุงหน้าท้อง อยู่ในวงศ์ Phalangeridae ทางยาว อาศัยอยู่บนต้นไม้
- phalanx(pl. phalanges)** ฟานลงค์ (Gr.- แถวที่ผูกติดกัน) 1. สัตว์:-(1) กระดูกนิ้วมือหรือนิ้วเท้า (2) กลุ่มของแผ่นแบนซึ่งเกิดจากเซลล์เรียงติดต่อกันเป็น 2 ชั้น(ชั้นนอกและชั้นใน) อยู่ภายใน organ of Corti ซึ่งเป็นโครงสร้างส่วนปลายสุดของ cochlea ในหูส่วนใน 2. พืช: ก้านเกสรตัวผู้ที่รวมกันเป็นมัด
- phalarope** ฟาเลโรเป นกทะเลขนาดเล็กลักษณะคล้ายนก sand piper อยู่ในวงศ์ Palaropodidae เช่น นกคอยทะเลคอแดง(red-neck phalarope - *Phalaropus lobatus*)
- phallus** ฟัลลัส (Gr.phallos- ลึงค์) 1. ลึงค์ 2. อวัยวะเพศชายที่ทำเทียมขึ้นมา ใช้เป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อในลัทธิของชนบางเผ่า 3. ศัพท: โครงสร้างในตัวอ่อนที่เป็นรูมบริเวณเชิงกราน ในเพศชาย เจริญเป็นลึงค์ ในเพศหญิงเจริญเป็น clitoris
- pharmacology** ฟาร์มาคอลลยี (Gr.pharmakon-ยา + logos-การศึกษา) เภสัชวิทยา เป็นวิทยาศาสตร์ว่าด้วย การศึกษา ต้นกำเนิด ชรรมชาติ คุณสมบัติของสารที่มีคุณค่าทางยา ตลอดจนผลของสารเหล่านั้นที่มีต่อสิ่งมีชีวิต
- pharmacy** ฟาร์มาซี (Gr.pharmakon- ยา) 1. ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 2. เภสัชศาสตร์ 3. เภสัชกรรมสถาน คือ ที่ซึ่งมีการปรุงและผลิตสารที่มีคุณค่าทางยา
- pharynx** ฟาริงซ์ (Gr.) 1. ในสัตว์มีกระดูกสันหลัง คือ คอหอย ทำหน้าที่เป็นทางผ่านเข้าออกของลมที่เชื่อมต่อระหว่างช่องปากและหลอดอาหาร โดยลมจะผ่านเข้าออกทางช่องจมูกเข้าสู่คอหอย แล้วเข้าสู่หลอดลมซึ่งอยู่ทางด้านหน้าของหลอดอาหาร และทำหน้าที่เชื่อมต่อกับกล่องเสียงซึ่งอยู่ที่ส่วนต้นของหลอดลมต่อกับคอหอย 2. ในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังคือ ส่วนต้นของระบบทางเดินอาหารซึ่งต่อถัดมาจากช่องปาก ถัดไปจึงเป็นส่วนของหลอดอาหาร
- phase** เฟส (Gr.phasis- ปรากฏให้เห็น) 1. ระยะของการเจริญ 2. รูปร่างที่เปลี่ยนแปลงเป็นระยะ 3. สภาวะของส่วนผสมที่แตกต่าง

	กัน เช่น น้ำผสมกับน้ำมันจะเห็นความแตกต่างของส่วนผสมได้ชัด และมีการทอยเขตเฉพาะที่แนวเชื่อมต่อกของผิวหน้าทั้งของน้ำและน้ำมัน
phatne	แพทเน (Gr.-หลุม) หลุมรากฟัน บ่อรากฟัน
pheasant.	เฟนแซนท์ 1. ring-necked pheasant (<i>Phasianus colchicus torquatus</i>) นำเข้าสหรัฐเพื่อใช้เป็นนกสำหรับถูกล่าเพื่อเกมกีฬา และมีการแพร่พันธุ์อยู่ทั่วไปในเอเชีย 2. นกหางยาวในกลุ่มไก่ วงศ์ Phasianidae พบได้ทั่วไปในเอเชีย เช่น ไก่ฟ้าหลังขาว (silver pheasant - <i>Lophura nycthemera</i>) ไก่ฟ้าหลังเทา (Kalij pheasant - <i>Lophura leucomelana</i>)
phenocopy	เฟโนคอปี้ สภาวะที่ลักษณะซึ่งทำให้เกิดขึ้นจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม จะเหมือนลักษณะที่เกิดขึ้นเองโดยการควบคุมของยีน เช่น การตกรกระของผิวหนังที่เกิดจากยุงรังสีอัลตราไวโอเล็ตจะมีลักษณะเดียวกับผู้ที่ผิวหนังตกรกระที่เกิดจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม
phenology	เฟโนโลยี (Gr. phainein-แสดงให้เห็น + logos-ศึกษา) วิชา ศาสตร์ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างลมฟ้าอากาศที่มีผลต่อวัฏจักร ปรากฏการณ์ทางชีววิทยา เช่น การอพยพย้ายถิ่นตามฤดูกาลของสัตว์ การออกดอกตามฤดูกาลของพืช
phenotype	เฟโนไทป์ (Gr. phainein- แสดงให้เห็น + typos- แบบ) พันธุ์: 1. ลักษณะที่ปรากฏให้เห็นภายนอก เป็นผลเนื่องมาจากการควบคุมของยีน ซึ่งอาจตรงกับลักษณะการควบคุมของยีนหรือเปลี่ยนแปลงไปเพราะอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม 2. กลุ่มของแต่ละตัวที่มีลักษณะปรากฏภายนอกเหมือนกัน
pheromone	เฟโรโมน สารคัดหลั่งออกสู่ภายนอก เพื่อการสื่อสารระหว่างสัตว์แต่ละตัวของชนิดเดียวกัน เช่น สื่อเพื่อการผสมพันธุ์ เพื่อบอกแหล่งอาหาร พบได้ในกลุ่มสัตว์พวกแมลง
phial	ไฟแอล (Gr. phiale- คันทัน) ภาชนะบรรจุขนาดเล็ก ใช้สำหรับบรรจุยา syn: vial
-philia	-ฟีเลีย (Gr. philein- รัก ชอบ) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ชอบ นำเข้าสู่ มีความปรารถนาสูง
philter, philtre	ฟิลเตอร์ (Gr. philtion) สาร หรือยาที่เชื่อกันว่าสามารถช่วยทำให้เกิดความรัก หรือกระตุ้นกิจกรรมทางเพศ

philtrum	ฟิลทรัม (NA.) รอยหยักเป็นร่องเหนือริมฝีปาก อยู่ตรงแนวกลางของจมูก
philmosis	ฟิลโมซิส (Gr- ปลอกสวมปากสุนัข) หนังหุ้มปลายองคชาตตีบ ทำให้ไม่สามารถถอยร่นเพื่อทำความสะอาดได้
phlebitis	เฟลไบทิส (Gr.phlebos-หลอดเลือดดำ + itis-อักเสบ) อาการหลอดเลือดดำอักเสบ อาจเกิดแบบเฉียบพลันหรือเรื้อรัง สาเหตุยังไม่แน่ชัด อาจเกิดขึ้นหลังการผ่าตัด หรือหลังคลอดบุตร อาการทั่วไป คือ อักเสบและบวมตามแนวหลอดเลือด ปวดเป็นครั้งคราว และมีอาการบวมน้ำเหลืองบริเวณที่มีการอุดตันของหลอดเลือด พร้อมทั้งผิวหนังรอบบริเวณนั้นจะซีด syn: phlegmasia alba dolens, milk leg, thrombophlebitis
Phlebotomus	เฟลโบโตมัส (Gr.phlebos-หลอดเลือดดำ + tome-ตัด) ชื่อสกุลของแมลง sandfly อยู่ในวงศ์ Psychodidae อันดับ Diptera เป็นแมลงดูดเลือดที่นอกจากจะทำให้เกิดความรู้สึกรำคาญแล้วยังเป็นพาหะนำเชื้อ <i>Leishmania</i> ซึ่งเป็นสาเหตุของโรค leishmaniasis หลายชนิด เช่น kala-azar, Oroyo fever
phlegm	เฟลม (Gr.phlegma) 1. เสมหะ เป็นของเหลวข้นหนืดที่ขับออกมาจากปาก 2. เป็นน้ำชนิดหนึ่งใน 4 ชนิดของน้ำของร่างกายตามวิชาสรีรวิทยาโบราณ เรียกว่า เสมหธาตุ
phobia	โฟเบีย (Gr.phobos- กลัว) ความกลัวเกินกว่าปกติ
-phobia	-โฟเบีย (Gr.) คำที่ใช้ต่อท้ายคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่ากลัว หรือหนีจากสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
phoebe	ฟีเบ ฟีบ นกจับแมลงชนิดหนึ่งอยู่ในวงศ์ Tyrannidae เช่น Eastern flycatcher (<i>Sayornis phoebe</i>)
pholidosis	พอลิโดซิส การจัดเรียงเกล็ดบนผิวหนังของสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมในอันดับ Pholidota ที่ลำตัวปกคลุมด้วยเกล็ดและมีขนแทรกกระหว่างรอยต่อของเกล็ด เช่น นิ่มเกล็ด (scaly anteater)
phoresis	ฟอเรซิส (Gr.-การเกิด) 1. ในกายภาพบำบัดคือการที่ไอออนผ่านเยื่อบางด้วยการทำงานของกระแสไฟฟ้า การเคลื่อนที่ของไอออนบางครั้งบ่งชี้ลดลงไปว่าไปยังขั้วบวกหรือขั้วลบ 2. ชีว: รูปแบบหนึ่งของการอยู่อาศัยร่วมกัน โดยโฮสต์ทำหน้าที่พาตัวพึ่งพาไปด้วย เช่น เพรียง

- เกาะหินที่เกาะอยู่บนหนังของปลาวาฬ หรือโปรโตซัวพวกซีลีเอท ซึ่งเกาะติดอยู่บนสัตว์ขาปล้อง syn: phoresy
- Phormia** **พลร์เมีย** ชื่อสกุลของแมลง blowfly อยู่ในวงศ์ Calliphoridae ตัวอ่อนปกติจะกินซากสัตว์ แต่อาจมาซ่อนไข่แฝงเปิดถ้าผู้ป่วยไม่ระมัดระวัง ทำให้เกิดแผลเปื่อยหนองไช(myiasis)
- phoronid** **พลโรนิต** สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอยู่ในไฟลัม Phoronidea มีน้อยชนิด อยู่ในทะเล เป็นพวกที่มีช่องว่างในลำตัวและมี lophophore ในทางวิวัฒนาการไม่ทราบแน่ชัดว่าสัมพันธ์กับสัตว์ในกลุ่มใด เช่น สกุล *Phoronis*
- phoront** **พลรอนท์** (Gr.phoros-การพา) สิ่งมีชีวิตที่เกาะติดอยู่กับสิ่งมีชีวิตอื่น และถูกพาเคลื่อนที่โดยสิ่งมีชีวิตที่ทำหน้าที่โฮสต์
- phorozoid** **พลโรซุออยด์** ซุออยด์ชนิดพิเศษของสัตว์พวกเพรียงหัวหอมที่ลอยไปกับน้ำ เป็นซุออยด์ที่ทำหน้าที่เป็นพยาบาลให้กับ gonozoid
- phosphatase** **ฟอสฟาเทส** กลุ่มของเอนไซม์ที่ทำหน้าที่เร่งปฏิกิริยาสลายด้วยน้ำของสารพวกเอสเทอร์ของกรดฟอสฟอริก พบได้ทั่วไปในเซลล์สัตว์และพืช โดยเฉพาะในไลโซโซมของเซลล์ที่มีกระบวนการเมแทบอลิซึมสูง
- phosphate bond** **ฟอสเฟต บอนด์** พันธะที่มีพลังงานสูง เขียนสัญลักษณ์ว่า P ~ P เป็นพันธะที่มีอยู่ใน ATP ซึ่งเป็นสารให้พลังงานของเซลล์
- phospholipid** **ฟอสโฟลิพิด** สารประกอบเชิงซ้อนที่มีลิพิดและเอสเทอร์ของกรดฟอสฟอริกเป็นส่วนประกอบหลัก เช่น lecithin, cephalin, sphingomyelin พบมากในเซลล์สัตว์ โดยเฉพาะที่เยื่อหุ้มเซลล์ เนื้อเยื่อประสาท และสมอง syn: phosphatide
- phosphoprotein** **ฟอสโฟโปรตีน** สารประกอบเชิงซ้อนระหว่างโปรตีนและกรดฟอสฟอริก เช่น เคซีนในน้ำนม
- phosphorescence** **ฟอสฟอเรสเซนซ์** 1. การส่งแสงเรือง เป็นการส่งคลื่นแสงออกมาโดยไม่มีความร้อน พบในสิ่งมีชีวิตบางชนิดเช่น แบคทีเรีย ฟังไจ โปรโตซัว(นอคทีลูคา) แมลง และปลา ดู bioluminescence 2. การปล่อยคลื่นแสงต่างความยาวคลื่นออกมาเป็นระยะ หลังจากวัสดุนั้นได้รับรังสีบางชนิด
- phosphorolysis** **ฟอสฟอโรไลซิส** กระบวนการสลายโมเลกุลของกลูโคส หรือไกลโคเจนด้วยกรดฟอสฟอริก โดยการทำปฏิกิริยาสลายพันธะไกลโคซิดิกที่

- ตำแหน่งที่ 1-4 ได้ glucose-1-phosphate หรือ Cori ester โดยมีเอนไซม์ phosphorylase เป็นตัวช่วย
- phosphorylase** ฟอสฟอริเลส เอนไซม์ช่วยเร่งปฏิกิริยาฟอสฟอโรไลซิสของไกลโคเจน
- phosphorylation** ฟอสฟอริเลชัน กระบวนการสังเคราะห์สารพลังงาน(ATP)ของเซลล์ โดยใช้พลังงานมาทำให้หมู่ฟอสเฟต(Pi หรือ PO_4^{-3}) เข้าไปรวมกับ ADP ได้เป็น ATP จำแนกย่อยออกไปตามชนิดของปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นต่างกันในแต่ละชนิดของสิ่งมีชีวิต
- phostoxin** ฟอสตอกซิน สารรมควินพิษชนิดหนึ่ง เป็นสารสังเคราะห์เพื่อใช้สำหรับกำจัดแมลงศัตรูพืชในท้องเก็บเมล็ดพืช ลักษณะการทำงานคือเมื่อสารถูกความชื้นจะปล่อยแก๊สไฮโดรคาร์บอนพวกฟอสไฟท์หรือฟอสฟิน ซึ่งเป็นพิษต่อแมลง และต่อมนุษย์ด้วยถ้าได้รับเข้าไป 2 ในล้านส่วนจะเสียชีวิต
- photic** โฟทิก (Gr.phos, phot-แสง) เกี่ยวข้องกับแสง หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตที่ผลิตแสง
- photic zone** โฟทิก โซน อาณาบริเวณส่วนบนของน้ำในทะเลสาบ หรือมหาสมุทรที่แสงสามารถส่องทะลุถึง ดู euphotic zone
- photolysis** โฟโตไลซิส กระบวนการสลายตัวของโมเลกุลด้วยแสง เช่น น้ำสลายตัวเมื่อได้รับแสงในกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงของพืช ปฏิกิริยาเกิดจากโฟตอนของแสง ซึ่งมีพลังงานสูงกว่าพลังงานของพันธะเคมีของน้ำ จึงทำให้โมเลกุลของน้ำแตกตัวเป็นไฮโดรเจนไอออน ออกซิเจน และอิเล็กตรอน ดังสมการ
- $$H_2O \xrightarrow{\text{แสง}} 2H^+ + \frac{1}{2}O_2 + 2e^-$$
- photoorganotroph** โฟโตออร์แกโนทรอป สิ่งมีชีวิตที่ใช้ประโยชน์จากพลังงานแสงเพื่อการสร้างอาหารและสารประกอบอินทรีย์ คือพวกสังเคราะห์แสงได้
- photoperiodism** โฟโตเพอริโอดิซึม การตอบสนองของสิ่งมีชีวิตต่อการเปลี่ยนแปลงความเข้มของแสง หรือระยะเวลาของการรับแสง เช่น (1) สัตว์ที่มีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมตามฤดูกาล หรือเป็นวัฏจักร ได้แก่การอพยพย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย การผสมพันธุ์ การเปลี่ยนขน หรือขนนก (2) พืชที่มีการเจริญ หรือเปลี่ยนแปลงตามวัฏจักร ได้แก่การออกดอกออกผล การทิ้งใบ หรือการพักตัวในฤดูหนาว
- photophore** โฟโตเฟอร์ โครงสร้างผลิตแสง หรืออวัยวะที่สังแสงเรือง

- photopsin** โฟทอปซิน เป็นส่วนประกอบของ iodopsin ซึ่งเป็นสารสีทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการมองเห็น มีอยู่ในเซลล์รูปกรวยของจอตา
- photoreceptor** โฟโตรีเซปเตอร์ 1. สัตว์: ปลายเส้นใยประสาท หรือเซลล์รับการกระตุ้นของคลื่นแสง เช่น เซลล์รูปแท่งและเซลล์รูปกรวยที่จอตาของคนและสัตว์มีกระดูกสันหลัง หรือเซลล์ของตาประกอบในพวกสัตว์ขาปล้อง 2. พืช: โครงสร้างที่มีสารสีซึ่งไวต่อการกระตุ้นของคลื่นแสง เช่น จุดรับแสงหรือ stigma ของยูกลีนา
- photosynthesis** โฟโตซินเทซิส (Gr.photos-แสง + synthesis-วางไว้ด้วยกัน) กระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสิ่งมีชีวิตที่มีสารสีคลอโรฟิลล์ (สำหรับสีเขียวแกมน้ำเงิน สำหรับพืช และพืช) เพื่อการสร้างพลังงานและอาหารโดยอาศัยพลังงานจากดวงอาทิตย์ ดู light dependent reaction
- phototaxis** โฟโตแทกซิส (Gr.photos-แสง + taxis-การจัดวาง) การเคลื่อนที่ของสัตว์ที่ตอบสนองต่อแสง อาจเคลื่อนที่เข้าหาแสง หรือเคลื่อนที่หนีแสง เช่น ยูกลีนาบางชนิดเมื่อได้รับความเข้มของแสงเพิ่มขึ้นจะเคลื่อนที่หนีแสง
- phototroph** โฟโตทรอฟ สิ่งมีชีวิตที่สามารถมีกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงได้
- phototropism** โฟโตโทรพิซึม (Gr.photos-แสง + tropos-หมุนกลับ) การโค้งหมุนเข้าหาแสงของสิ่งไม่มีชีวิตที่เกาะติดอยู่กับที่โดยเฉพาะพืช
- phragma(pl.phragmata)** แพรกมา แผ่นแข็งด้านบนลำตัวสัตว์พวกแมลงและสัตว์ขาปล้องที่ยื่นเข้าไปข้างในตัวเพื่อทำหน้าที่เป็นที่ยึดเกาะของกล้ามเนื้อ
syn: endostergite
- phren** เฟรน (Gr.) 1. จิตใจ 2. กระบังลม
- phrenia** -เฟรเนีย คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า จิตใจผิดปกติ ดู schizophrenia
- Phthirus** โทริส (Gr.phtheir-เหา) ชื่อสกุลของเหาดูดเลือดในอันดับ Anoplura อยู่วงศ์เดียวกับเหาศีรษะ (Pediculidae) ได้แก่ โคน (*Phthirus pubis*) ซึ่งเป็นปรสิตภายนอก เกาะดูดเลือดที่โคนขนบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ อาจพบที่ส่วนอื่นของร่างกายได้บ้าง
- phycobilin** ไฟคอบิลิน สารสีที่โมเลกุลไม่มีโลหะเป็นองค์ประกอบ ละลายน้ำได้ มักรวมอยู่กับโปรตีน ที่พบในสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน เป็นชนิด phy-

- cocyanin(blue phycobilin) ที่พบในสาหร่ายสีแดงเป็นชนิด
- phycoerythrin(red phycobilin) ทำหน้าที่เป็นตัวช่วยจับพลังงานแสงส่งต่อให้สารสีคลอโรฟิล
- phycology** **ไฟคอลลอจี** (Gr.phykos- สาหร่าย วิชพีชทะเล + logos- ศึกษา) สาหร่ายวิทยา syn: algology
- phylactocarp** **ไฟแลคทอคาร์ป** โครงสร้างคล้ายตะกร้า มักเปลี่ยนแปลงมาจาก hydrocladium ทำหน้าที่หุ้มป้องกัน gonangium ของสัตว์พวกไฮโดรทิวหลายชนิด ดู basket, corbula
- phylectic** **ไฟเลคติก** (Gr.phyletikos) เกี่ยวข้องกับเผ่าพันธุ์ หรือไฟลัม syn: phylogenetic
- phylectic evolution** **ไฟเลคติก เอวอลูชัน** วิถีทางของการเกิดวิวัฒนาการแบบหนึ่งที่โครงสร้างและรูปร่างของสายพันธุ์เปลี่ยนแปลงต่อเนื่อง จนมีจำนวนสายพันธุ์ที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นมากขึ้น ทำให้ประชากรของสายพันธุ์นั้นมีความแตกต่างในแง่ของอนุกรมวิธาน โดยมีจุดเชื่อมต่อระหว่างสายพันธุ์ต่อเนื่องที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น จุดเชื่อมต่อของมนุษย์วานรมีต้นกำเนิดร่วมกันจาก *Sustralopithecus afarensis* ซึ่งสูญพันธุ์แล้ว(มีชีวิตรอยู่เมื่อช่วง 6-10 ล้านปีมาแล้ว) ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงมาเป็น *Homo neanderthalensis* ซึ่งสูญพันธุ์หมดเมื่อประมาณ 3.75 ล้านปี และ *Homo erectus* อีกสายพันธุ์หนึ่ง ซึ่งเป็นต้นกำเนิดสายพันธุ์ของมนุษย์ปัจจุบัน(*Homo sapiens*)
- phyllo-** **ฟิลโล-** (Gr.phyllon- ใบ) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ใบ
- phyllopodium** **ฟิลโลพอดีียม** (Gr.phyllon- ใบ + pous- เท้า) 1. สัตว์: ทรายางค์ของสัตว์พวกกุ้ง ลักษณะแบนกว้าง เช่น maxilla ของกุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่ 2. พืช: แกนกลางของใบ
- phylogeny** **ไฟลोजเนซี** (Gr.phyle-เผ่าพันธุ์ + genesis-ที่วุ่น) 1. ประวัติสายพันธุ์ของสัตว์หรือพืช 2. วิวัฒนาการของสายพันธุ์หรือชนิดของสิ่งมีชีวิต syn: phylogenesis comp: ontogeny
- phylum(pl.phyla)** **ไฟลัม** (Gr.phylon- เผ่าพันธุ์) ลำดับใหญ่สุดในการจัดหมวดหมู่อาณาจักรสัตว์และพืช หนึ่งไฟลัมประกอบด้วยชั้นตั้งแต่หนึ่งชั้นขึ้นไป อาณาจักรพืชนิยมใช้คำว่า division แทนคำว่าไฟลัม

physa	ไผสา สัตว์พวกดอกไม้ทะเลที่ฝังตัวอยู่ในดินหรือทราย โดยที่โครงสร้างของฐานดอกกว่าส่วนอื่นของลำตัวรูปทรงกระบอก
physic	ฟิสิก (Gr.physikos-ตามธรรมชาติ) 1. เวทศาสตร์ คือการใช้ยาและการรักษาด้วยยา 2. ยา โดยเฉพาะยาถ่าย 3. ยาทั่วไป 4. การรักษาด้วยยาถ่าย
physical	ฟิสิกส์ 1. เกี่ยวข้อง หรือ เป็นของธรรมชาติหรือวัสดุ 2. เกี่ยวข้องหรือเป็นของร่างกาย 3. เกี่ยวข้องหรือเป็นของวิชาฟิสิกส์ physical adaptation การปรับตัวทางสรีรวิทยา เป็นการปรับหน้าที่ของอวัยวะเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เช่น ปลาตุ้มเหงือกพิเศษทำให้สามารถอยู่บนบกได้นาน เพราะใช้เหงือกพิเศษนี้ทำหน้าที่แลกเปลี่ยนออกซิเจนจากอากาศ physical contact การสัมผัสร่างกายเพื่อการสื่อสารโดยเฉพาะ เพื่อแสดงความรัก เช่น ลูกสิงหรือลูกชันที่เกิดใหม่ต้องกอดแม่และได้รับการโอบกอดจากแม่ลูกสิงจึงจะตุนนม ถ้าแม่ตายลูกสิงจะไม่ยอมตุนนมจากขวด physical examination การตรวจร่างกายทั่วไป เช่น ตรวจจับชีพจร เคาะฟังเสียงสะท้อนจากอวัยวะภายใน การฟังจังหวะการสูบฉีดโลหิตของหัวใจ physical factor ปัจจัยทางกายภาพ หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่ไม่มีชีวิต (แสง อุณหภูมิ) ที่มีผลต่อกระบวนการต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิต เช่น แสงมีอิทธิพลต่อการออกหากินกลางวันหรือกลางคืนของสัตว์ อุณหภูมิมีอิทธิพลต่อการจำศีล physical therapy กายภาพบำบัด เป็นการรักษาความบกพร่องของการทำงานของร่างกายโดยไม่ใช้ยา เช่น การนวด การเดินในน้ำ
physician	ฟิซิเชียน (O.Fr.physicien) อายุรแพทย์ คือแพทย์ที่ทำหน้าที่รักษาอาการป่วยโดยใช้ยาเป็นหลักในการบำบัด
physiological	ฟิซิโวลอจีคัล 1. เกี่ยวข้องหรือเป็นของวิชาสรีรวิทยา 2. เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ดำเนินไปตามปกติ ไม่ผิดปกติหรือเกิดโรค physical longevity ความยืนยาวทางสรีรวิทยา เป็นค่าเฉลี่ยความยืนยาวของอายุขัยแบบหนึ่งซึ่งสมาชิกแต่ละตัวในหมู่ประชากร

- จะตายเมื่ออายุย่างเข้าสู่วัยชรา หรือสุขภาพเสื่อม ไม่ได้ตายจากการถูกล่าหรืออุบัติเหตุ
- physiology** **ฟิซิออลยี** (Gr.physis- กรรมชาติ + logos- คณิต) สรีรวิทยา เป็นวิทยาศาสตร์ว่าด้วยหน้าที่ของเซลล์ เนื้อเยื่อ และอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย
- physo-** **ฟิโซ-** (Gr.physos- อากาศ) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า อากาศ หรือแก๊ส
- physoclistous** **ฟิโซคลิสทิส** อุดมของปลาที่ไม่มีท่อต่อกับระบบทางเดินอาหาร
- physogastric** **ฟิโซแกสทริค** มีส่วนท้องขยายพองออก
- physostomous** **ฟิโซสทอมัส** อุดมของปลาที่มีท่อต่อกับระบบทางเดินอาหาร
- phytase** **ไฟเทส** (Gr.phyton- พืช + ase- เอนไซม์) เอนไซม์ที่ทำหน้าที่สลาย phytin หรือกรดไฟติกให้เป็น inositol และกรดฟอสฟอริก พบได้ในข้าวและเมล็ดถั่ว
- phytin** **ไฟทิน** สารประกอบเกลือแคลเซียมหรือแมกนีเซียมของ inositol และกรด hexaphosphoric พบในพืชประเภทข้าว
- phyto-, phyte-** **ไฟโท- ไฟท์-** (Gr.phyton-พืช) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า พืช หรือสิ่งที่เจริญได้
- phytoflagellate** **ไฟโทแฟลเจลเลท** โปรโตซัวพวกแฟลเจลเลทในชั้น Phytomastigophorea เช่นสกุล *Euglena* และสกุลใกล้เคียง
- phytol** **ไฟทอล** แอลกอฮอล์ที่มีจำนวนคาร์บอน 20 อะตอมในหนึ่งโมเลกุล และมีพันธะกับส่วนท้ายของโมเลกุลของคลอโรฟิลล์
- phytophagous** **ไฟโทเฟกัส** (Gr.phyton- พืช + phagos- กิน) กินพืชเป็นอาหาร หมายถึงสัตว์กินพืชโดยเฉพาะพวกแมลง syn: herbivore
- phytoplankton** **ไฟโทแพลงค์ตอน** แพลงตอนพืช ได้แก่สิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่สังเคราะห์ด้วยแสงได้ เช่น สาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน และสาหร่ายทั่วไป
- phytotoxin** **ไฟโททอกซิน** (Gr.phyton- พืช + toxicon- พิษ) สารพิษที่ผลิตโดยพืชชั้นสูง เช่น ricin ในเมล็ดคางคก
- phytozoan** **ไฟโทซวาน** สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ร่วมกันแบบให้ประโยชน์ร่วมกัน โดยชนิดหนึ่งเป็นพืชอีกชนิดหนึ่งเป็นสัตว์ เช่น ภายในโคโลนีพอลิของปะการัง มี zooxanthellae อาศัยอยู่ช่วยสร้างอาหารโดยการสังเคราะห์ด้วยแสง

pia	เพี้ย, เพลา (L.) ล่อน นุ่ม
pia mater	เพี้ย เมเทอร์ (L.pia- ล่อน + mater- แม่) เยื่อหุ้มชั้นในสุดในจำนวนสามชั้นของเยื่อหุ้มสมองและไขสันหลัง เป็นชั้นที่มีหลอดเลือดฝอยแทรกอยู่ภายในด้วย
pian	พ็แอน (Fr.) โรคคุดทะราด เป็นโรคผิวหนังติดต่อในเขตร้อนขึ้น ดู yaws
pica	พิคา (L.- นกสาลิกา) ความอยากกินอาหารผิดธรรมชาติของสัตว์ที่ ตั้งครรภ์ เช่น อยากกินแป้ง ดินโคลน แก้ว ปูนพลาสติก
pickerel	พิคเคเรล ปลาน้ำจืดขนาดเล็ก อยู่ในวงศ์เดียวกับพวก pike กิน เนื้อสัตว์เป็นอาหาร เช่น chain pickerel (<i>Esox niger</i>)
pico	พิค พิค (L.) หน่วยเล็กสุดสำหรับวัดขนาดหรือน้ำหนัก เช่น 1 picogram = 10^{-12} กรัม
picoplankton	พิคอปแลงก์ตอน แพลงตอนขนาดเล็กสุดสามารถผ่านรูขนาด 1 micrometer ได้ จากการศึกษาแพลงตอนในมหาสมุทรแอตแลนติกพบ ว่า เป็นส่วนประกอบหลัก (60 เปอร์เซ็นต์) ของแพลงตอนทั้งหมด ส่วน ใหญ่เป็นพวก cyanobacteria
picornavirus	พิคอร์เนไวรัส (It.pico-เล็ก ๆ + RNA + L.virus) ไวรัส ขนาดเล็กสุด ไม่ละลายในตัวทำละลายที่เป็นของเหลว เช่น อีเทอร์ ที่ค้นพบว่าเป็นสาเหตุของโรคในคนคือ Coxsackie virus A (24 ชนิด) Coxsackie virus B (6 ชนิด) ECHO virus (26 ชนิด) poliovirus (3 ชนิด) และ rhinovirus (ประมาณ 75 ชนิด)
picro-, picro-	พิโคร- พิคร์- (Gr.pikros-ขม) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดง ความหมายว่า ขม
picrocarmine	พิโครคาร์มีน สารผสมใช้เป็นสีย้อมในวิชาไมโครเทคนิค
picroformal	พิโครฟอร์มัล สารละลายผสมระหว่างกรดพิกริก ฟอร์มัลดีไฮด์และน้ำ ใช้เป็นสารทำให้คงสภาพสำหรับเซลล์และเนื้อเยื่อในวิชาไมโครเทคนิค
picrol	พิครอล ผงระงับเชื้อ ใช้สำหรับโรยแผล
picrotoxin	พิโครทอกซิน (Gr.pikros- ขม + toxikon- พิษ) สารที่สกัดจาก เมล็ดพืชไม้พุ่ม (<i>Anamirta cocculus</i>) เป็นสารกระตุ้นรุนแรงต่อ ระบบประสาทส่วนกลาง ใช้สำหรับกระตุ้นการหายใจ
picul	พิคัล หน่วยวัดน้ำหนัก 1 พิคัล = $133 \frac{1}{10}$ ปอนด์

- piculet พิคิวเลท นกขนาดเล็กในวงศ์นกหัวขวาน (Picidae) จะงอยปากแข็ง แกร่ง แแหลม ตรง ทำรังตามโพรงต้นไม้ กินตัวหนอน มด และแมลง เช่น นกหัวขวานจิ้งท้อลาย (speckled piculet - *Picumnus innominata*), นกหัวขวานจิ้งตัวขาว (white-browed piculet - *Sasia ochracea*)
- pidcock พิดคอคค หอยสองฝาพวกที่ฝังตัวอยู่ในดินหรือทราย อยู่ในวงศ์ Pholadidae เช่น สกุล *Pholas*
- piebald skin พีบอลลด์ สกิน (ME. pie-นกสาลิกา + ballede-สีระชะล้น) ผิวหนังเป็นจุดเข้มของสารสี หรือเป็นจุดต่างเนื่องจากไม่มีสารสี
- piedra พิเอเดรา (Sp.- ก้อนหิน) โรคที่เกิดกับเส้นผม สาเหตุมาจากเชื้อรา ทำให้เส้นผมเป็นปุ่ม ปม เช่น black piedra เกิดจากเชื้อรา *Piedria hortae*, white piedra เกิดจากเชื้อรา *Trichosporon beigellii* วิธีการรักษา คือ ตัด หรือโกนเส้นผมที่เป็นโรค ออกให้หมด
- pig พิก หมู เป็นคำทั่วไปที่ใช้เรียกหมูตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยเจริญพันธุ์ ชื่ออื่นคือ boar, sow, hog, shoat
- pigeon พิเจียน นกที่มีลักษณะคล้ายนกเขาและอยู่ในวงศ์เดียวกัน คือ วงศ์ Columbidae ลักษณะสำคัญคือมีจะงอยปากเรียว ปีกยาวและปลายปีกแหลม ลูกอ่อนได้รับการเลี้ยงดูจากน้ำนมนก (pigeon milk) มีหลายชนิด อยู่ในหลายอนุวงศ์คือ อนุวงศ์ Treronidae เช่น นกเขาเปลา่ ธรรมดา (thick-billed pigeon - *Treron curvirostra*), อนุวงศ์ Duculinae เช่น นกลุมพู (green imperial pigeon - *Ducula aenea*), นกมูม (mountain imperial pigeon - *Ducula badia*), อนุวงศ์ Columbinae เช่น นกพิราบป่า (rock pigeon - *Columba livia*), นกลุมพูแดง (pale-capped pigeon - *Columba punicea*), และอนุวงศ์ Streptopelinae เช่น นกซาปีไทน (Nicobar pigeon - *Caloenas nicobarica*)
- pigeon breast ลักษณะอกไก่ เป็นความผิดปกติของกระดูกอกที่แหลมยื่นออกไปข้างหน้า ทำให้ทรวงอกแหลมคล้ายอกไก่
- pigeon milk น้ำนมนก ผลิตจากกระเพาะพิกอาหารของนกในวงศ์นกพิราบ (Columbidae) เป็นสารคล้ายเนยแข็งมีคุณค่าทางอาหาร

สูง นกจะสำรวจออกมาเพื่อให้เลี้ยงลูกก่อน

pigeon-toed ลักษณะการเดินผิดปกติ โดยหันเท้าเข้าข้างใน
แนวแกนกลางของลำตัว ทำให้มีลักษณะการเดินเหมือนนก

pigment พิกเมนต์ (L.pigmentum- สี สีเทา) 1. สารสี เป็นสารอินทรีย์ที่มีสี
ของร่างกาย เช่น สารสีในน้ำดี เลือด หนัง ม่านตา 2. สารสีที่พบ
ในพืช 3. สารที่ให้สีทั่วไป

pika พিকা สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็ก อยู่ในอันดับเดียวกับกระต่าย
คือ อันดับ Lagomorpha เช่น พิกาเทือกเขารอดคี่ (*Ocotona
princeps*) อาศัยอยู่ทางตะวันตกของสหรัฐ ชื่ออื่นคือ mouse hare,
calling hare

pike ไซค์ 1. ปลาน้ำจืดขนาดใหญ่ กินเนื้อสัตว์ อยู่ในวงศ์ Esocidae
เช่น Northern pike (*Esox lucius*) ใช้เป็นอาหารและตกเพื่อ
เกมกีฬา 2. ปลาลักษณะคล้ายกันในอันดับ Holostei เป็นปลากระ
ดุกแก๊งยุคแรกเริ่มก่อนถึงปลากระดุกแก๊งยุคปัจจุบัน เช่น garpike,
walleyed pike

pike perch ไซค์ เเพร์ช คือ walleyed pike ดู walleye

pila พิล่า (L.เสาฐาน) โครงสร้างคล้ายเสาในกระดุกที่มีรูพรุน

pilaster พิลัสเตอร์ (L.pilasterum- เสาเล็ก ๆ) สันนุนที่อาจปรากฏขึ้นบน
กระดุกต้นขา

pilchard พิลชาร์ด ปลาแฮร์ริงแคลิฟอร์เนีย หรือปลาซาร์ดีน (*Sardinops
caerulea*)

pile ไซค์ (L.pila-เสา ลูกกลม) 1. ก้อนเด็ยของริดสีดวง ดู piles
2. เส้นผม หรือขน 3. แบตเตอรี่สำหรับเก็บและจ่ายกระแสไฟฟ้า
4. อุปกรณ์สำหรับผลิตและควบคุมกระบวนการปฏิกิริยาลูกโซ่นิวเคลียร์

pileate ไซค์เอเทก มีโครงสร้างเป็นหมวก หรือคล้ายหมวก

pileated ไซค์เอเทก มีหงอนลักษณะคล้ายหมวก หมายถึงนก

pileum พิลีเยม (L.pileus- หมวก) ส่วนบนหัวของนกลักษณะคล้ายหมวก
syn: pileus

pileus พิลีเยส (L.- หมวก) 1. สัตว์: (1) ซีกหนึ่งของส่วนบนสมองส่วน
เซเรเบลลัม (2) เชื้อบางที่บางครั้งคลุมศีรษะทารกแรกเกิด (3)
เชื้อหุ้มหัวนม (4) โครงสร้างที่อยู่บนส่วนหัวของนก syn: pileum

2. พฤษ: หมวกดอกเห็ดเป็นโครงสร้างที่คลุมส่วนที่สร้างสปอร์ของเห็ด

pileworm	ไพล์เวิร์ม ดู shipworm
piliation	พิเลียชัน (L.pilus- ผม ขน) การเกิดและการเจริญเป็นเส้นผมหรือขน
pilidium	พิลิเดียม ตัวอ่อนของหนอนทะเลพวก nemertean รูปร่างคล้ายหมวกกันกระสุน ว่ายน้ำอิสระ
pilifer	พิลิเฟอร์ โครงสร้างที่ยื่นออกมาจากด้านข้างของแผ่นเปิดปากแมลงบางชนิด เช่น พวกผีเสื้อ
pill	พิลล์ (L.pilula- มวลเล็ก ๆ) 1. ยาเม็ด กินโดยการเคี้ยว หรือกลืนทั้งเม็ด 2. ยาเม็ดคุมกำเนิดที่ใช้โดยการกิน
pill bug	พิลล์บัก สัตว์พวกกิ้งพอก isopod (<i>Armadillidium vulgare</i>) อาศัยอยู่บนบก ขนาดเล็ก เมื่อถูกรบกวนจะม้วนตัวเป็นก้อนกลม
pilot fish	ไพลอก ฟิช <i>Naucrates ductor</i> ปลาทะเลชนิดหนึ่ง อยู่ในวงศ์ Carangidae มักว่ายนำร่วมกับปลาฉลาม
pilula	พิลูลา (L.-ยาเม็ด) ยาที่มีปริมาณพอดีที่จะกลืนเข้าไปในครั้งเดียว อาจเตรียมขึ้นก่อนการกิน หรือเตรียมเก็บไว้โดยเภสัชกร และมักจะเคลือบด้วยสารประเภทวุ้น น้ำตาล หรือ ซอกโกแลต
pilus(pl.pili)	พิลัส (L.) 1. เส้นผม หรือขน หรือโครงสร้างคล้ายเส้นผมหรือขน 2. แฉกของแบคทีเรีย อาจเรียกว่า fimbria
pimple	พิมเพิล (ME.pimple) สิว มักเกิดขึ้นบนผิวหนังโดยเฉพาะบริเวณหน้าของผู้ที่เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ การบีบหรือแกะสิวเป็นช่องทางให้เกิดการติดเชื้อ syn: papule, pustule
pinacocyte	พินาคอไซต์ เซลล์บุผิวของฟองน้ำ ลักษณะแบน ยึดติดได้
pincer	พินเชอร์ โครงสร้างรูปคีม เช่น ก้าม(chela) คีมหนีบ หรือ pedicellaria
pineal	ไพเนล (Fr.- กววยสน) 1. มีรูปร่างคล้ายฝักสน(pine cone) 2. ต่อมสีแดงขนาดเล็กติดอยู่กับส่วนท้ายของโพรงสมองห้องที่ 3 3. เกี่ยวข้องกับ pineal body pineal body โครงสร้างรูปกววยขนาดเล็กยื่นออกมาจากส่วนบนด้านท้ายของเนื้อสมองที่คลุมโพรงสมองห้องที่ 3 ประกอบด้วย ependymal เซลล์และ neuroglia ทั้งฝังอยู่ในเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน มัก

มีแกรนูลของสารประกอบแคลเซียม (brain sand) ปรนอยู่ด้วย syn: epiphysis cerebri

pineal eye อวัยวะที่เจริญอยู่ด้านข้างของไพนีลโบดี ภายในมีเซลล์รับการกระตุ้นของแสง ถือว่าเป็นตาที่ 3 พบในพวกปลาปากกลม (lamprey) ลูกก๊อด และสัตว์เลื้อยคลานพวกกิ้งก่า

pinfeather	พินเฟเทอร์ ปุ่มขนนกที่เพิ่งจะงอกออกมาจากหนังและยังมีปลอกหุ้มอยู่
pinion	พินเนียน กระดูกปีกของนกส่วนที่เกี่ยวกับกระดูกมือของคน
pinna	พินนา (L.-ปีก) 1. สัตว์: (1) โครงสร้างที่ยื่นออกมาจากร่างกาย เช่น ครีบปลา ขนนก หรือครีบของสัตว์เลื้อยคลานที่อยู่น้ำ (2) ใบหู 2. พืช: รอยหยักแรกของขอบใบ
pinnated	พินเนเทด กระจุกขนนกที่คล้ายขนที่ปีกแต่อยู่ที่ส่วนข้างของลำคอนก
pinniform	พินนิฟอร์ม คล้ายครีบ เช่น ปีกของนกเพนกวิน
pinniped	พินนิเพด สัตว์เลื้อยคลานที่อาศัยอยู่ในน้ำ แขนและขาเปลี่ยนแปลงคล้ายครีบ อยู่ในอันดับ Pinnipedia ของอันดับ Carnivora ได้แก่ พวก แมวน้ำ สิงห์โตทะเล walrus
pinnule	พินนูล 1. สัตว์: แขนงเล็ก ๆ ของโครงสร้างคล้ายขนนก 2. พืช: รอยหยักแรกของขอบใบที่ยักไปแล้วครั้งหนึ่ง หรือของใบประกอบ
pinocytosis	ไพโนไซโทซิส (Gr.pinein-ดื่ม + kytos-เซลล์ + osis-สภาวะ) การที่เซลล์โอบล้อมหรือกินสารที่เป็นของเหลว comp: phagocytosis
pintail	พินเทล <i>Anas acuta</i> เป็ดที่หากินบนผิวน้ำ ไม่ดำน้ำ
pinule	ไพนูล หนามเล็ก ๆ ที่ปกคลุม spicule ของฟองน้ำ
pinworm	พินเวิร์ม พยาธิเข็มหมุด (<i>Enterobius vermicularis</i>) เป็นหนอนเนมาโทดปรสิตรอยู่ในลำไส้ใหญ่ของคนโดยเฉพาะวัยเด็ก หนอนเพศเมียจะออกมาวางไข่บริเวณทวารหนัก ภายในไข่มีตัวอ่อนระยะติดต่อกัน ติดอยู่กับเสื้อผ้าและที่นอน ติดต่อกับผู้อื่นผ่านทางอาหารถ้าผู้ป่วยมีไข่ติดมือและเล็บ เนื่องจากขณะออกมาวางไข่จะทำให้เกิดอาการคันที่ช่องทวารหนักและใช้เล็บเกา
pipefish	ไพป์ฟิช ปลาทะเลพวกปลาจิ้มฟันจระเข้ ลำตัวอมยาวคล้ายท่อ มักลอยตัวอยู่ในแนวตั้ง เป็นการพรางตัวให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่เป็นสาหร่าย หรือก้านปะการัง อยู่ในวงศ์ Syngnathidae

pipit	พิปิท นกขนาดเล็ก อยู่ในวงศ์ Motacillidae มักกระดกหางเป็นจังหวะอยู่ตลอดเวลาเมื่อเดินหากินบนพื้นดิน เช่น นกเค้าดินทุ่ง (Richard's pipit - <i>Anthus novaeseelandiae</i>)
pirana	พิวินยา ปลาสกุล <i>Serrassalmus</i> เป็นปลาดุร้าย มีฟันแหลมคม หากินเป็นฝูงและเข้าโจมตีเหยื่อที่เป็นสัตว์ทุกชนิดเมื่อตกลงไปในน้ำ เป็นปลาประจำถิ่นของลุ่มน้ำอะเมซอนของอเมริกาใต้ ชื่ออื่นคือ piranha, caribe
pirarucu	พิราริวคิว <i>Arapaima gigas</i> ปลาน้ำจืดขนาดใหญ่ของอเมริกาใต้
piscine	พิสซึน เกี่ยวข้อง หรือเป็นของปลา
pisiform	พิซิฟอร์ม (L.pisum-เมล็ดถั่ว + forma-รูปร่าง) 1. รูปร่างคล้ายเมล็ดถั่ว 2. กระดุกข้อมือชั้นหนึ่งขนาดเล็กสุดรูปร่างคล้ายเมล็ดถั่วอยู่ในต้นแถวของกระดุกข้อมือทางด้านกระดุก ulna
pit	พิท (ME.pitt.-หลุม) 1. หลุม 2. สัตว์: ร่องหรือหลุม เช่น ซอกรักแร้ ลักขั้ม ร่องในกระเพาะอาหาร ดู pit organ 3. พฤษะ: (1) หลุมที่ผนังเซลล์ เพื่อให้ไซโทพลาซึมของเซลล์ที่ติดต่อกันไหลผ่านเยื่อหุ้มเซลล์ได้ (2) ส่วนที่แข็งคล้ายหินของเปลือกหุ้มเมล็ด เช่น เมล็ดของมะพร้าว(กะลามะพร้าว)
pithecanthropoid	พิเทคนทรอปอยด์ เกี่ยวข้อง หรือเป็นของมนุษย์วานรสกุล <i>Pithecanthropus</i> ดู Java man
pitocin	พิโทซิน ชื่อจดทะเบียนการค้าของสารละลายที่มีสาร oxytocin สกัดมาจากต่อมใต้สมอง
pit organ	พิท ออร์แกน 1. หลุมที่ภายในประกอบด้วยเซลล์ที่ไวต่อการกระตุ้นด้วยความร้อนในรูป pit viper ซึ่งอยู่ระหว่างตาและจมูก ในพวกงูเหลือม และ boa อยู่ในแนวขอบของขากรรไกร 2. หลุมในระบบเส้นข้างลำตัวของปลา ภายในมีเซลล์ที่ไวต่อการกระตุ้นของการเปลี่ยนแปลงแรงดันของน้ำและการกระตุ้นด้วยกระแสไฟฟ้า
pitressin	พิเทรสซิน ชื่อจดทะเบียนการค้าของฮอร์โมน vasopressin ซึ่งเป็นสารสกัดได้มาจากต่อมใต้สมองส่วนหน้า ทำหน้าที่กระตุ้นให้เกิดการดูดน้ำกลับจากท่อหลอดไตเล็กเข้าสู่เซลล์ของไต เพื่อการกักเก็บน้ำและเกลือแร่ในร่างกาย